

ZDUS^{plus}

CIVI EUROPAEO PRAEMIUM

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

Naših 80 let

Revija Zveze društev upokojencev Slovenije

Januar - februar 2026,
leto XIX, številka 1-2

**Ko »otroci«
čuvajo starše**

**Novi obrazi
ZDUS**

80 let ZDUS

**Pasti Zelenega
prehoda**

V ŽARIŠČU

80 let povezanosti, solidarnosti in dostojanstva starejših	4
Med cilji in zamujenimi priložnostmi	6

ZDRAVSTVO IN SOCIALA

Ministrstvo za zdravje se je seznanilo z našimi stališči in predlogi	7
Varstveni dodatek po novem brez bremen	7

ZDRAVSTVO IN SOCIALA

Več kot 130.000 upravičencev deležnih povišanj	8
Kdo bo negoval starše, ko bodo potrebovali pomoč?	9

STAREJŠI ZA STAREJŠE

Božična zgodba - prvič	10
Zadnji sestanek v letu 2025	10
Usposabljanje prostovoljcev	10
Božična zgodba - drugič	11
Hrastniški starejši v decembru	11

ROKODELSTVO OD TU IN TAM

Razstava rokodelskih izdelkov	12
7. rokodelska razstava Severno Primorske pokrajine	13

MEDNARODNO SODELOVANJE

Evropski Parlament za močnejšo in enotno Unijo	13
Boljši dostop do zdravil »Made in Europe«	14

KULTURA

Burja na koncertu	15
Drage bralke in bralci, glasovalke in glasovalci,	15

UTRIPI V POKRAJINSKIH ZVEZAH

ŠPORT REKREACIJA IN GIBALNA KULTURA	
Kegljači Bezene državni prvaki	25

JUBILEJI ČLANIC IN ČLANOV

Srečanje jubilarov DU Lendava	26
---	----

V RAZMISLEK

Fake news	26
---------------------	----

INFORMACIJE ČLANOM

Navodila za plačilo članarine VPS in izplačilo posmrtnin	27
--	----

KADROVSKE OKREPITVE

Svetlana Vranješ	27
----------------------------	----

Starizmi slovenske politike so pisani kot mavrica. Nekoč je imela vsaka vas svoje središče življenja: banko, pošto, trgovino, zdravstveni dom in avtobusno povezavo s svetom. Danes po vaseh zevajo prazni prostori, zaklenjena vrata in obvestila o zaprtju, ki pričajo o postopnem umikanju javnih storitev iz okolij, kjer živijo predvsem starejši. Upokojenci!

Za starejšo osebo brez digitalnih znanj to ne pomeni le izgube udobja, temveč izgubo samostojnosti. Ko izgine banka, izgine dostop do lastnega denarja. Ko zapre vrata zdravstveni dom, postane obisk zdravnika misija nemogoče! Ko ni več trgovine, postane vsak kilogram moke in kvasa projekt. In ko avtobusa ni več v kraj, ta simbolno izgine z zemljevida.

Rešitve ponujajo v spletnih storitvah, aplikacijah in elektronskih obrazcih. »Vse je na spletu,« slišimo. Toda za marsikoga, ki še vedno uporablja telefon predvsem za klicanje otrok, vnukov ali prijateljev in ne za lagodno urejanje svojih opravkov (seveda se da tudi to), je ta splet bolj podoben nevidni ograji labirintov, kot pa mostu do rešitve težav.

Tako starejši ostajajo doma, odrinjeni na obrobje družbenih procesov in ironija je očitna: ljudje, ki so desetletja gradili skupnosti, infrastrukturo in socialno državo, danes pogosto živijo na njenem robu. Ne zato, ker bi si to želeli, temveč zato, ker se je razvoj odločil, da jih prehitil in pustil pozabljene nekje ob poti. Zato ni vprašanje, ali se bodo starejši naučili uporabljati digitalna orodja. Pravo vprašanje je, ali bo družba znala ohraniti storitve in socialno državo tudi tam, od koder prihajamo vsi, vsaj nekaj rodov nazaj. Na podeželju!

Črt Kanoni,
glavni urednik ZDUSPlus

ZDUS PLUS - MESEČNA REVIVA ZVEZE DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE

Za izdajatelja Zdenka Jan, predsednica ZDUS. Odgovorni urednik Črt Kanoni. Tel: 01/62 05 481 e-pošta: crt.kanoni@zdus-zveza.si Naslov uredništva: ZDUSPlus, Kebetova 9, 1000 Ljubljana. Tel: 01/519 50 86 e-pošta: urednistvo@zdus-zveza.si Uredniški odbor: Slavica Bučan, Irma Povše, Vida Rifelj Novakovič, Nataša Kotar Vovk in Črt Kanoni. **Pokrajinska dopisništva:** **PZDU Celje:** Milena Brečko Poklič, milena.poklic@gmail.com 041/629 820; **PZDU Dolenjska in B. krajina:** Marija Golob, 041 370 560; **PZDU Gorenjska:** Slavica Bučan, slavica.bucan56@gmail.com 041 347 030; **PZDU Koroška:** Željko Kljajič, zkljajic.kljajic@gmail.com 031 387 660; **Pomurska PZDU:** Milan Osterc, milan.osterc@gmail.com; **Posavska PZDU:** Marija Krušič, makru27@gmail.com 051 725 412; **J. Primorska** Ida Kogej; kogej.ida@gmail.com; **S.Primorska PZDU:** Majda Marinič, babicamm@gmail.com; **Šaleška PZDU** Dijana Janežič diana.janezic@gmail.com ; 031 798 368; **PZDU Zasavje:** Milena Dimec, dimec.milena@gmail.com 051 438 236; **PZDU Zg. Podravje:** Irena Ferluga; **PZDU Ljubljana z okolico:** Aleš Kardelj, ales.kardelj@gmail.com; 041 613 692 - **Tajništvo ZDUSPlus:** Karmen Šparovec – Terekhov, **Lektorica:** Barbara Borko; **Tisk:** Schwarz print d. o. o., Ljubljana; **Oblikovanje in priprava za tisk: NEBIA d. o. o.;** Nepodpisani članki so last ZDUS. **Naklada** 3.500 izvodov. **Cena** 0,99 EUR. **ISSN 2591-0205. Revija ZDUSPlus je vpisana v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 2192.**
Naslovnica: S slavnostne akademije ob 80-letnici ZDUS v hotelu Delfin

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

ZDUSplus

Spoštovane bralke in bralci,

prepričan sem, da vsi veste, da letošnje leto poteka v v znamenju praznovanj 80-letnice naše organizacije. Osemdeset let ni zgolj okrogla obletnica, je časovna razdalja, ki omogoča primerjavo zgodbe nekoč in danes. Primerjavo med letom 1946, ko je bila Zveza društev upokojencev Slovenije šele zametek, in današnjim časom, ki je navzven urejen, a v resnici poln novih, pogosto prikritih socialnih težav.

Leta 1946 je bila Slovenija razrušena, revna in v procesu ponovne vzpostavitve državnih institucij. Upokojenci so bili med najbolj ogroženimi družbenimi skupinami. Pokojnina ni bila samoumevna pravica, temveč pogosto miloščina. V takšnih razmerah ustanovitev Društva upokojencev Ljudske republike Slovenije ni bila ceremonialno dejanje, temveč socialni in politični akt. Akt samorganiziranja tistih, ki so razumeli, da brez lastnega glasu ostajajo nemi in nevidni. Danes, osemdeset let pozneje, živimo v državi z ustavo, socialno zakonodajo in formalno razvito socialno pravičnostjo. A vprašajmo se iskreno: ali je položaj slovenskih upokojencev res takšen, kot bi ga smeli pričakovati v zreli demokraciji? Če je bila leta 1946 osrednja skrb golo preživetje, so današnji izzivi bolj kompleksni, a nič manj resni. Danes govorimo o realni vrednosti pokojnin, o nedostopnem javnem zdravstvu, o še neurejeni dolgotrajni oskrbi, o stanovanjski negotovosti starejših in o vse pogostejši revščini zaposlenih upokojencev, ki so po desetletjih dela prisiljeni iskati dodatne vire za dostojno življenje, ali uveljavljati dodatke na Centrih za socialno delo.

Zaskrbljujoči so tudi nekateri družbeni pogovori o starosti. Upokojenci se prepogosto obravnavajo kot strošek, kot breme javnih financ, kot problem, ki ga je treba »obvladovati«. To ni zgolj napačno, ampak problematično razumevanje položaja starejših. Družba, ki starejšim odteguje dostojanstvo, ga dolgoročno odteguje tudi sama sebi. V tem prostoru, danes in zdaj, ima ZDUS ključno vlogo. Tako kot leta 1946, ko je nastala iz nuje, danes obstaja zaradi potrebe po zagovorništvu. ZDUS je danes reprezentativen glas več sto tisoč ljudi, ki imajo pravico biti slišani pri vseh odločitvah, ki zadevajo pokojninski sistem, zdravstveno politiko, dolgotrajno oskrbo in medgeneracijsko pravičnost.

ZDUS ni interesna skupina v ozkem smislu. Je organizirana vest družbe, ki opozarja, da socialna država ni dobrodelna ustanova, temveč rezultat medgeneracijskega dogovora. Današnji upokojenci niso prejemniki miloščine, ampak so ljudje, ki so desetletja gradili javne sisteme, iz katerih danes črpa vire in modrost mlajša generacija. Ob tej okrogli obletnici je prav, da ne govorimo le o preteklosti, temveč tudi o odgovorni sedanjosti. Vprašanje dostojne starosti ni vprašanje prihodnosti – je vprašanje danes živečih ljudi. In odgovor nanj bo pokazal, kakšna družba smo pripravljani biti.

Dovolite mi, da se na tem mestu iskreno zahvalim tudi vsem našim financerjem in podpornikom. Res je, da jih ni veliko, a prav zato je vsak prispevek še toliko dragocenejši. Ker ne želim nikogar nehote prezreti, se vsem zahvaljujem v enaki meri za zaupanje, razumevanje in dobrohotnost, s katero podpirate naše delo in poslanstvo v skrbi za upokojence. Zveza društev upokojencev Slovenije nikoli ni bila proračunska porabnica. Vsako prejeto sredstvo je namenjeno izključno uresničevanju naših programov in projektov ter se z vašo pomočjo vrača tja, kamor sodi – k ljudem. V okviru sredstev, ki nam jih namenite, skupaj ustvarjamo rezultate, ki presega številke in se merijo le v kakovosti življenja. Hvala vam! Osemdeset let po ustanovitvi ZDUS ostaja zvesta istemu temeljnemu sporočilu: solidarnost ni samoumevna, pravice niso podarjene in glas upokojencev mora ostati slišan. Naj bo ta jubilej ne le praznik spomina, temveč tudi opomin politiki, družbi in vsakemu od nas, da se odnos do starejših začne tam, kjer se konča udobje brezbržnosti. Vabim vas, da si na naslednjih straneh preberete obširnejši zapis z naše svečane akademije, ki smo jo pripravili v hotelu Delfin, 30. januarja.

Stanko Kranvogel, podpredsednik

80 let povezanosti, solidarnosti in dostojanstva starejših

Leto 2026 je za Zvezo društev upokojencev Slovenije (ZDUS) posebno in simbolno leto. Mineva namreč 80 let od ustanovitve največje in najstarejše nevladne organizacije starejših v Sloveniji. Osem desetletij delovanja ne pomeni le spoštovanja vrednega časovnega mejnika, temveč predstavlja zgodbo o vztrajnosti, prostovoljstvu, solidarnosti ter neprekinjenem prizadevanju za boljše in dostojnejše življenje starejših generacij.

ZDUS - Zveza društev upokojencev Slovenije ima svoje korenine v povojnem času, ko je država na novo vzpostavljala temeljne družbene institucije. Na podlagi sklepa Ministrstva za notranje zadeve Ljudske republike Slovenije, ki ga je podpisal Boris Kraigher, je bila sprejeta odločitev, da se vsi slovenski upokojenci – državni in zasebni – povežejo v enotno, reprezentativno organizacijo. Tako je bil v Ljubljani pred 80 leti izveden ustanovni občni zbor takratnega Društva upokojencev Ljudske republike Slovenije. Ta dogodek je pomenil začetek organiziranega uveljavljanja interesov upokojencev in njihovega aktivnega vključevanja v družbeno življenje. Na prvem občnem zboru so bila sprejeta temeljna pravila in program delovanja, pravilnika o posmrtnem in podpornem skladu, izvoljen pa je bil tudi delavski odbor. Takratni časopis Slovenski poročevalec je zapisal: »Društvo upokojencev LRS danes stopa pred svoje člane in vse še neorganizirane upokojenke in upokojence z lastnim programom in lastnimi delegati v organih odločanja ljudske oblasti.« Program društva je že takrat jasno opredeljeval njegovo poslanstvo: zaščito in izboljševanje gmotnega, stanovskega in socialnega položaja upokojencev, njihovo zastopanje v odnosu do oblasti ter razvoj socialnih in človekoljubnih dejavnosti. Predvidena je bila tudi ustanovitev podružnic, društvenih domov, okrevališč ter podpornih skladov – zametkov kasnejšega razvejanega sistema pomoči starejšim.

Za prvega predsednika Društva upokojencev LRS je bil izvoljen Janko Dolžan, pravnik in poznavalec pokojninskega sistema. Že v

prvih letih delovanja je organizacija jasno pokazala, da njeno poslanstvo presega zgolj interesno povezovanje – v središče je postavila socialno varnost, človekovo dostojanstvo in aktivno vlogo starejših v družbi. Leta 1947 je izšla tudi prva številka glasila Upokojenec, s katerim je organizacija začela sistematično obveščati, povezovati in izobraževati svoje članstvo.

V naslednjih desetletjih se je organizacija razvijala skladno s širšim družbenopolitičnim okoljem, vključno s povezovanjem v takratne sindikalne strukture. Spreminjala so se imena in organizacijske oblike, vendar je temeljno poslanstvo ostajalo nespremenjeno: biti glas upokojencev ter pomemben steber socialne in medgeneracijske solidarnosti. Iz povojnih razmer smo upokojenci dobili svojo Zvezo – kot glas modrosti, izkušenj in medsebojne pomoči. Z vsakim novim društvom se je krepila zavest, da starost ni obrobje družbenega dogajanja, temveč njen sestavni in dragoceni del. ZDUS je postajala stičišče srečevanj, kulture, dru-

benega udejstvovanja in pripadnosti. Postopoma se je uveljavila kot odločna zagovornica socialne varnosti, spoštovanja starejše generacije ter enakopravne obravnave v vseh življenjskih obdobjih. Tudi ob nastanku samostojne države Slovenije je ZDUS ostala zvesta svojemu temeljnemu poslanstvu: varovati posameznika in njegovo dostojanstvo ne glede na spremembe političnih in družbenih sistemov, v novem tisočletju pa je starost dobila dodatno razsežnost. Znanje, izkušnje in prostovoljstvo starejših so postali prepoznani kot pomemben družbeni kapital. ZDUS se je uveljavila kot most med generacijami, ki povezuje preteklost z izzivi prihodnosti in dokazuje, da solidarnost ni vrednota preteklosti, temveč temelj trajnostne družbe. Danes ZDUS združuje več sto društev upokojencev po vsej Sloveniji in predstavlja enega najmočnejših ter najbolj prepoznavnih glasov starejših v javnem prostoru. Njena moč izhaja iz lokalnih okolij, iz društev, kjer se ljudje poznajo, si pomagajo in skupaj ustvarjajo. Prav ta razvejana mreža prosto-

Program društva je že takrat jasno opredeljeval njegovo poslanstvo: zaščito in izboljševanje gmotnega, stanovskega in socialnega položaja upokojencev, njihovo zastopanje v odnosu do oblasti ter razvoj socialnih in človekoljubnih dejavnosti. Predvidena je bila tudi ustanovitev podružnic, društvenih domov, okrevališč ter podpornih skladov – zametkov kasnejšega razvejanega sistema pomoči starejšim.

dejal, da nerad karkoli obljublja, si bo pa zapomnil vse, o čemer bo tekla beseda. Podpredsednik Kranvogel pa je dejal, da osnovna ideja ZDUS ostaja že osemdeset let enaka. Boljši gmotni položaj upokojencev, zagovorništvo starejših in njihovo pozicioniranje sredi družbe, ne na njenem robu. Med govorce je bil tudi direktor hotela Miloš Milivojevič, ki ni mogel skrivati navdušenja nad množico zbrano v rotundi hotela, podžupanja Izole Nataša Ferfolja pa je izpostavila pomen sodelovanja lokalne skupnosti ter vlogo Hotela Delfin kot prostora srečevanj in družabnega življenja starejših. Slavnostni akademiji je poseben pečat dal bogat kulturni in glasbeni program. Nastopili so sopranistka **Eva Gosar**, **Leon Bučar** in **Ženski pevski zbor Sinji galeb iz Izole**, v besedi pa smo se sprehodili skozi osem vihrih desetletij organizacije ZDUS, ki je ves čas zastopala interese upokojencev pri ključnih družbenih vprašanjih, kot so pokojnine, zdravstveno varstvo, dolgotrajna oskrba in socialna varnost. Njeno poslanstvo nikoli ni bilo omejeno zgolj na organizacijo prostega časa, temveč tudi na odgovorno, strokovno in argumentirano sodelovanje pri oblikovanju javnih politik, ki zadevajo starejšo populacijo. Ob 80-letnici se ZDUS ne ozira le nazaj, temveč tudi naprej. Izzivi starajoče se družbe, digitalizacije, osamljenosti ter dostopnosti javnih storitev zahtevajo nove pristope, hkrati pa potrjujejo, kako nujna je močna, povezana in samostojna organizacija starejših. Če je bila vizija leta 1946 jasna – povezati upokojence, jim omogočiti medsebojno pomoč ter jim zagotoviti glas v družbi – lahko danes z zgodovinsko distanco ugotovimo, da se temeljna ideja skozi desetletja ni spremenila. Spreminjali so se le časi, izzivi in oblike delovanja. Osem desetletij delovanja ZDUS je dokaz, da se dostojanstvo v starosti ne zgodi samo od sebe – zanj se je treba povezovati, sodelovati in vztrajati. ZDUS je pri tem že 80 let zanesljiva stebrna organizacija slovenske družbe.

Č.K.

voljcev in aktivnih članov je srce organizacije ter razlog, da ZDUS ostaja živa, vplivna in družbeno relevantna nevladna organizacija. V petek, 30. januarja, je Zveza društev upokojencev Slovenije v izolskem Hotelu Delfin pripravila slavnostno akademijo ob 80-letnici delovanja. Dogodek je potekal pod častnim pokroviteljstvom predsednice Republike Slovenije dr. Nataše Pirc Musar, ki je v svojem video nagovoru izpostavila ključne zgodovinske mejnike, s katerimi se je ZDUS skozi desetletja uveljavila kot pomemben in prepoznaven akter v slovenskem družbenem prostoru. Posebej je poudarila vlogo organizacije pri zagovorništvu pravic starejših ter njen prispevek k razvoju socialne države in medgeneracijske solidarnosti. Zaradi trenutnih zdravstvenih težav se dogodka ni mogla udeležiti predsednica ZDUS Zdenka Jan, a je bila z mislimi z vsem nami v rotundi hotela Delfin. Celo več! Poklicala je po telefonu in med samo prireditvijo vsem navzočim čestitala za skupni jubilej in jim zaželela nepozabne trenutke ob bogatem programu, ki smo ga pripravili o tej priložnosti. Njene besede so se dotaknile vseh, če posebej tistih posameznikov, ki jo osebno dobro poznajo in ki so se tisti trenutek zavedli, da je zdravje vendarle na prvem mestu. Zbrane predsednike pokrajinskih zvez, častne člane, nekdanje vodilne osebe zveze, nadzornike in predsednike delovnih teles zveze, ter predstavnike društev upokojencev iz vse Slovenije sta nagovorila tudi minister Matjaž Han in podpredsednik ZDUS Stanko Kranvogel. Minister je

Med cilji in zamujenimi priložnostmi

Slovenija se je, tako kot druge države Evropske unije, zavezala k postopnemu prehodu v nizkoogljično družbo. Do leta 2032 naj bi vsaj 30 odstotkov vse porabljene energije izviralo iz obnovljivih virov. Na papirju je cilj dosegljiv. V praksi pa se znova odpira vprašanje, ali bomo tudi tokrat obstali nekje na pol poti – med dobrimi nameni in slabimi rezultati.

Po zadnjih podatkih je delež obnovljivih virov v bruto končni porabi energije v Sloveniji leta 2023 znašal približno 25 odstotkov. Na prvi pogled gre za spodbudno številko, a podrobnejši pogled razkrije neenakomeren razvoj. Največji napredek je bil dosežen v proizvodnji električne energije, kjer obnovljivi viri predstavljajo že več kot 40 odstotkov. Povsem drugačna je slika v prometu in ogrevanju, kjer se deleži gibljejo okoli deset oziroma tretjine porabe. Prav ti dve področji bosta odločilni za uspeh ali neuspeh zelenega prehoda.

Slovenija je tako danes na razpotju. Po eni strani ima dobre naravne pogoje za razvoj sončne energije, solidne hidroenergetske zmogljivosti in dostop do evropskih sredstev. Po drugi strani pa jo zavirajo počasni postopki, razdrobljena politika in pomanjkanje dolgoročne vizije. Skoraj vsak večji projekt obnovljivih virov spremljajo zapleti. Vetrne elektrarne se že leta soočajo z nasprotovanjem lokalnih skupnosti in zapletenimi dovoljenji. Sončne elektrarne pogosto obstanejo v prostorskih »predalih«. Energetske prenove stavb so odvisne od razpisov in subvencij, ki prihajajo v valovih in rezultat je pričakovan. Projekti se ambiciozno rojevajo, končajo pa z zamudami, kompromisi ali popolno opustitvijo.

To ni nova zgodba. V Sloveniji dobre prakse pogosto postanejo slabe zato, ker jim ne sledita sistematičnost in politična odločnost. Strategije pišemo, a se redko dosledno izvajajo. Cilje postavljamo, a brez jasnih poti, kako jih doseči in odgovornost se izgublja med ministrstvi, agencijami in lokalnimi skupnostmi.

Poseben problem predstavlja promet. Elektrifikacija voznega parka napreduje počasi, javni prevoz ostaja podhranjen, železniška infrastruktura pa zaostaja za potrebami. Brez odločnega posega na tem področju, bo delež obnovljivih virov v prometu tudi čez desetletje ostal nizek. Podobno velja za ogrevanje, kjer še vedno prevladujejo fosilna goriva in neučinkovite stare stavbe. Do leta

2032 bi bilo mogoče doseči zastavljeni cilj. Sončna energija ima velik potencial, zlasti na strehah industrijskih objektov in javnih ustanov in tehnologija ni več glavna ovira.

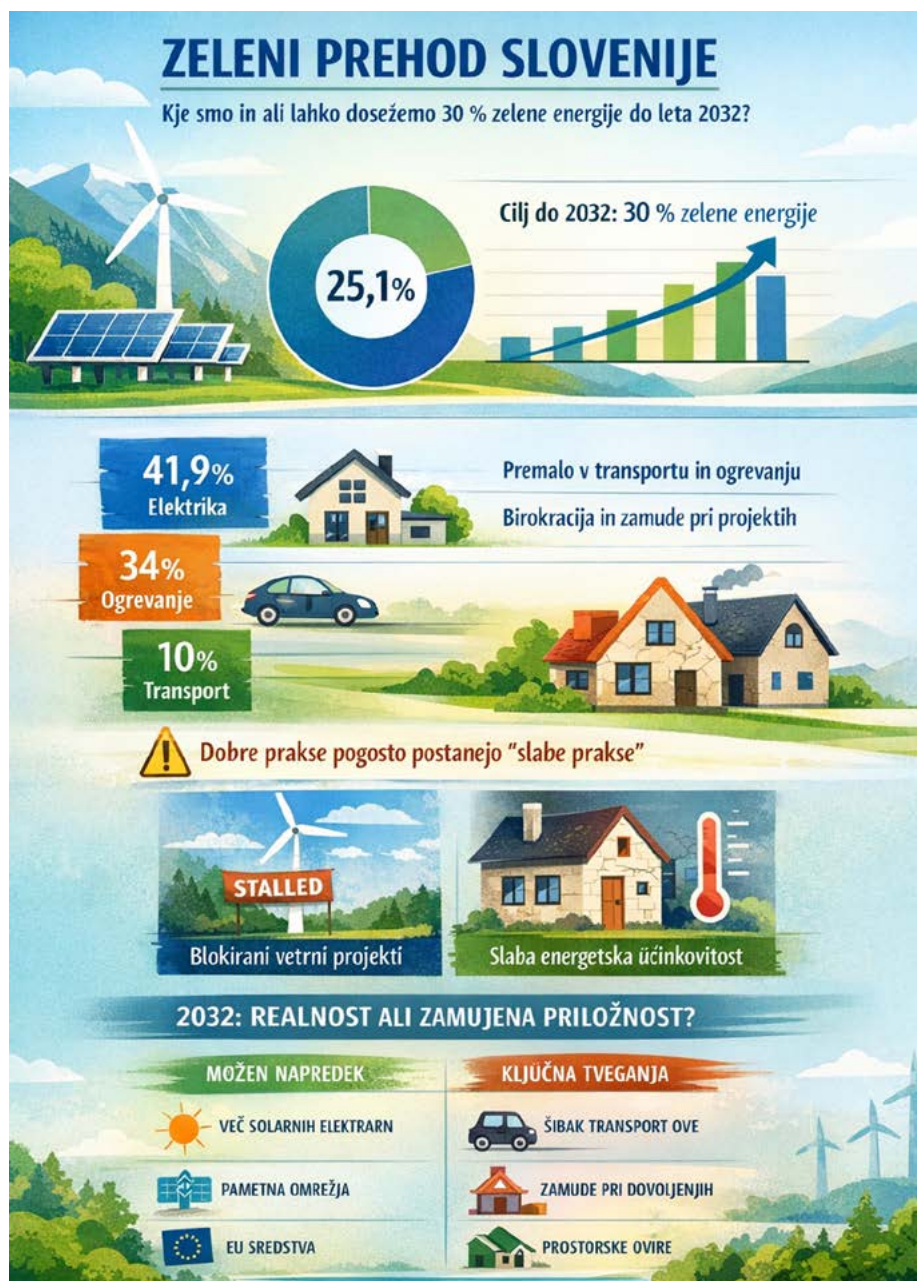
Ovire so predvsem politične in organizacijske narave. Manjka hitrejši sistem izdajanja dovoljenj, manjka pogum za nekatere nepopularne, a nujne odločitve. In manjka zavedanje, da energetske prehode ni le okoljevarstveni projekt, temveč razvojna priložnost.

Države, ki so bile pri tem uspešne, so pravočasno vzpostavile prednostna območja za obnovljive vire, poenostavile postopke, vključile lokalne skupnosti in zagotovile stabilno financiranje. Pri nas se o tem veliko govori, naredi pa (skoraj) nič.

Če bo naša država nadaljevala s sedanjim tempom, obstaja resna nevarnost, da bo cilj 30 odstotkov dosežen pozno ali zgolj formalno, z izjemami in popravki. Namesto dejanskega prehoda bi dobili statistični uspeh brez prave vsebine. Zeleni prehod je zato mnogo več kot vprašanje energetike. Je preizkus sposobnosti države, da razmišlja dolgoročno, sodeluje in izpelje zahtevne projekte. Imamo znanje, sredstva in potencial. Kar pogosto manjka, je odločnost.

Leta 2032 (samo še šest let nam je ostalo) ne bo mogoče več iskati izgovorov. Takrat bo jasno, ali smo izkoristili priložnost, ali jo, kot že tolikokrat, zamudili.

Anton I. Krč

Ministrstvo za zdravje se je seznanilo z našimi stališči in predlogi

23. januarja se je zaključila javna razprava o Pravilniku o določitvi enotne metodologije za merjenje delovnih obremenitev zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev. V Zvezi društev upokojencev Slovenije (ZDUS) pozdravljamo prizadevanja za oblikovanje tega dokumenta, saj gre za nujno potreben sistemski korak v razvoju slovenskega zdravstva.

Ustrezno in enotno merjenje delovnih obremenitev ter storilnosti zdravnikov in drugih zdravstvenih delavcev predstavlja ključno podlago za določanje obsega storitev, ki jih je treba opraviti za redno plačo, za enakomernejšo porazdelitev delovnih obremenitev, za primerjavo storilnosti med izvajalci ter za boljše načrtovanje in prerazporejanje kadrov. Hkrati omogoča tudi ugotavljanje regionalnih razlik v dostopnosti zdravstvenih storitev in oblikovanje bolj uravnotežene mreže javne zdravstvene službe.

V ZDUS menimo, da bi bilo pred dokončnim sprejemom metodologije smiselno najprej jasno opredeliti, katere analize so potrebne za doseganje navedenih ciljev in kateri podatki so za to dejansko potrebni. Le na ta način se lahko izognemo dodatnim administrativnim obremenitvam ter zbiranju podatkov, ki nimajo neposredne uporabne vrednosti.

Pravilnik bi moral vključevati merjenje delovnih obremenitev predvsem za zdravnike specialiste, ne pa tudi za pripravnike in specializante, saj ti še niso samostojni izvajalci zdravstvene dejavnosti. Prav tako bi moral zajeti vse zdravstvene delavce in sodelavce, ki so nosilci dejavnosti, ali so sestavni del organiziranega tima, kot so logopedi, psihologi, fizioterapevti ter zaposleni v centrih za krepitev zdravja, razvojnih ambulantah in preventivnih programih.

Posebno kategorijo predstavljajo zdravstveni delavci in sodelavci, ki niso nosilci dejavnosti oziroma niso neposredno vključeni v tim. Za ta delovna mesta naj se vodi predvsem evidenca časovne obremenitve, saj so podatki o posameznih storitvah pogosto nereprezentativni in težko primerljivi. Kot primer navajamo medicinske sestre v ambulantah družinske medicine ali specialističnih ambulantah, kjer bi podrobno beleženje storitev pomenilo nesorazmerno administrativno breme brez dejanskega vpliva na kakovost dela.

Za Ministrstvo za zdravje in svete zavodov so po našem mnenju bistveni predvsem podatki o realizaciji dela nosilcev dejavnosti ter njihova primerjava s programi ZZKS, določenimi v pogodbah z izvajalci, preračunano na posameznega nosilca dejavnosti. Manj smiselno je sistematično

zbiranje podrobnih podatkov o delovnem času vseh zaposlenih, če ti nimajo jasne analitične in upravljaljske vrednosti.

Posebno pozornost bi bilo treba nameniti merjenju storilnosti pri operativnih posegih, diagnostičnih postopkih, ambulantnih pregledih, glavarini in obravnava pacientov v osnovni zdravstveni dejavnosti, urgentni dejavnosti ter dežurstvih.

V bolnišnični dejavnosti se nam zdi smiselno spremljati razmerje med zahtevnimi in manj zahtevnimi operativnimi posegi v povezavi z diagnozo. Slovenija že razpolaga s podatki sistema SPP in podatki o porabi materiala, vendar šele njihova povezava z diagnozami omogoča realno presojo zahtevnosti posameznih posegov. Podobno je mogoče na podlagi diagnoz ter prvega in kontrolnih pregledov določiti realno število ambulantnih obravnav v okviru razpoložljivega časa.

Takšen pristop bi omogočil bolj objektivno, pregledno in primerljivo merjenje delovnih obremenitev ter storilnosti v zdravstvu.

V ZDUS menimo, da mora biti končni cilj pravilnika vzpostavitev transparentnega, primerljivega in upravljaljsko uporabnega sistema, ki bo prispeval k večji pravičnosti, učinkovitosti in dolgoročni vzdržnosti slovenskega zdravstvenega sistema.

*Zdenka Jan,
predsednica ZDUS*

Varstveni dodatek po novem brez bremen

S pokojninsko reformo, ki je stopila v veljavo 1. januarja 2026, država uvaja pomembne spremembe na področju varstvenega dodatka. Te bodo številnim starejšim in invalidom prinesle večjo socialno varnost, predvsem pa razbremenile njihove družine.

Ena ključnih novosti je odprava preverjanja dohodkov in premoženja polnoletnih otrok pri odločanju o pravici do varstvenega dodatka. Doslej so morali vlagatelji pogosto dokazovati, da jim otroci ne morejo finančno pomagati, kar je marsi-

koga odvrnilo od uveljavljanja pravice. Po novem takšnega preverjanja ne bo več, s čimer se odpravlja dolgoletna praksa, ki je pogosto poglobljala socialne stiske in prinašala revščino med generacijami.

Spremembe prinašajo tudi poenostavitev postopkov. Vloga za varstveni dodatek bo oddana le enkrat, nato pa se bo pravica ob izpolnjevanju pogojev podaljševala samodejno, po uradni dolžnosti centrov za socialno delo. Enako bo veljalo tudi za denarno socialno pomoč ter za pravico do plačila obveznega zdravstvenega pri-

spevka in obveznega zdravstvenega zavarovanja, kadar bo vlagatelj hkrati upravičen do varstvenega dodatka.

Pomembna razširitev zadeva tudi krog upravičencev. Do varstvenega dodatka bodo poleg trajno nezaposljivih, trajno nezmožnih za delo in starejših brez zaposlitve lahko upravičeni tudi prejemniki starostne, predčasne, invalidske in vdovske pokojnine, in to ne glede na starostni prag 63 let za ženske in 65 let za moške. S tem se priznava dejstvo, da nizke pokojnine pogosto ne zagotavljajo

dostojnega življenja, ne glede na starost posameznika.

Nova ureditev pomeni pomemben premik v razumevanju socialne države. Namesto, da se breme preživetja prenaša na družinske člane, država prevzema večjo odgovornost za zagotavljanje osnovne socialne varnosti starejših in invalidov. To ne pomeni le večje materialne varnosti, temveč tudi več dostojanstva in manj občutka odvisnosti.

Hkrati bodo spremembe razbremenile tudi polnoletne otroke, ki se danes pogosto znajdejo v težkem položaju med lastnimi finančnimi obveznostmi in moralno dolžnostjo do staršev. Nova ureditev jim omogoča, da staršem pomagajo pristojevoljno in po svojih zmožnostih, ne pa pod pritiskom sistema.

Pravico do varstvenega dodatka bo še naprej mogoče uveljavljati na centru za socialno delo, nova pravila pa bodo začela

veljati z uveljavitvijo pokojninske reforme oziroma novele Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Spremembe na področju varstvenega dodatka so zato več kot zgolj administrativna prilagoditev. Predstavljajo pomemben korak k pravičnejši, bolj vključujoči in socialno občutljivi družbi, ki prepoznava stiske starejših in invalidov ter jim zagotavlja večjo varnost v času, ko jo najbolj potrebujejo.

TK

Več kot 130.000 upravičencev deležnih povišanj

Konec januarja 2026 so številni upokojeanci in prejemniki nadomestil iz invalidskega zavarovanja prejeli višje prejemke. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ) je 30. januarja izvedel izplačilo preračunanih pokojnin in nadomestil na podlagi novele Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-20), ki je stopil v veljavo s prvim januarjem tega leta.

Novela, sprejeta v letu 2025, je prinesla več ugodnosti za že upokojene in za prejemnike invalidskih nadomestil, njen cilj pa je bil izboljšati materialni položaj tistih z najnižjimi dohodki. Kljub tehničnim in organizacijskim izzivom je ZPIZ že v januarju izvedel tako imenovani akontativni preračun, s katerim je upravičencem zagotovil višje zneske še pred dokončno odmero.

Šlo je za začasni izračun, saj zavod še ni razpolagal z vsemi potrebnimi podatki, med drugim z odstotkom redne uskladtve pokojnin. Dokončni preračun bo sledil pozneje, skupaj s poračunom za nazaj, najpozneje do konca junija 2026. Kljub temu je januarско izplačilo pomenilo po-

memben prvi korak k uresničevanju zakonskih sprememb.

Po podatkih ZPIZ je akontativni preračun zajel nekaj več kot 130.000 oseb. Med njimi je bilo največ uživalcev zagotovljenih pokojnin, pri katerih se je znesek zvišal z dosedanjih 781,94 evra na 785 evrov. To povišanje je prejelo več kot 85.900 prejemnikov starostnih in invalidskih pokojnin ter več kot 3.300 prejemnikov družinskih in vdovskih pokojnin.

Posebej pomembno je bilo povišanje najnižjih invalidskih pokojnin, ki so se zvišale na 610 evrov. Približno 8.300 invalidskih upokojencev, ki so doslej prejeli okoli 490 evrov, je tako mesečno prejelo približno 120 evrov več, kar je na letni ravni pomenilo skoraj 1.440 evrov dodatka. Skupno je bilo povišanja deležnih več kot 20.600 invalidskih upokojencev, kar je predstavljalo skoraj tretjino vseh invalidskih upokojencev v Sloveniji.

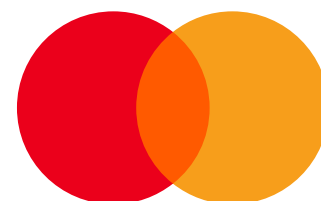
Višji zneski so veljali tudi za prejemnike družinskih in vdovskih pokojnin, katerih odmera je vezana na najnižjo invalidsko pokojnino. Takšnih upravičencev je bilo več kot 15.800.

Do povišanj so bili upravičeni tudi nekateri nekdanji kmetje, ki so bili večino zavarovalne dobe vključeni v ožji obseg zavarovanja. Njihove pokojnine so se prav tako uskladile na raven 610 evrov, kar je veljalo za 124 prejemnikov.

Poleg upokojencev so preračun zajeli tudi prejemniki invalidskih nadomestil. Skoraj 4.000 oseb, katerih nadomestila so bila odmerjena od zagotovljene pokojnine, ter več kot 360 oseb z odmero od najnižjega invalidskega zneska je prav tako prejelo višje prejemke. Ob izplačilu so vsi upravičenci prejeli tudi pisno obvestilo z razlago preračuna. Podobno obvestilo bodo prejeli tudi ob dokončni odmeri, ko bo znana tudi višina poračuna.

Januarska izplačila so pomenila pomembno razbremenitev za številne upokojece in invalide, ki so se v zadnjih letih soočali z naraščajočimi življenjskimi stroški. Čeprav je šlo za začasen izračun, so spremembe že pokazale jasen namen zakonodajalca: izboljšati socialno varnost najranljivejših skupin in zagotoviti bolj dostojne pokojnine.

A.I.K

Kdo bo negoval starše, ko bodo potrebovali pomoč?

Samoumevno in tudi zakonsko jasno je določeno, da imajo starši pravico do bolniškega staleža za nego bolnega otroka. Gre za eno temeljnih civilizacijskih pridobitev sodobne družbe: otrok v bolezni ne sme ostati sam, starš mora imeti možnost, da mu stoji ob strani brez strahu pred izgubo dohodka ali službe. A življenje ima tudi drugo plat.

Naši koraki s časoma postajajo vse bolj negotovi, vse bolj previdni, tudi glas postaja tišji in lepega dne se zgodi, da pomoč ne potrebuje več otrok, temveč tisti, ki je tega -zdaj odraslega otroka- spodbujal k pogumu, prvim samostojnim korakom in tista roka, ki je nekoč držala njegovo, da se je čutil varnega. Vloge se obrnejo. Tiho, brez napovedi, brez orkestrske spremljave. Pride čas za številna vprašanja, ki si jih nikoli nismo postavljali ali razmišljali o njih. Odrasel sin ali hči sedi v čakalnici zdravstvenega doma. V eni roki drži zdravstveno kartico, v drugi pa mobi, saj ga (jo) kličejo iz službe, češ, kje hodi tako dolgo. V glavi se mu vrtijo skrbi: ali bo zdravnik odobril nego, ali bo dovolj dni, ali bo delodajalec razumel, ali bo zmožgal prenesti še en teden neprespanih noči...

Na papirju je vse urejeno. Zakon dovoljuje bolniški stalež za nego staršev. Obstajajo postopki, obrazci, komisije. Obstajajo pravilniki in paragrafi. Toda življenje ne bere pravilnikov.

Tegobe starosti niso kratka epizoda. Ne pridejo in ne odidejo v desetih dneh. Pridejo počasi, se naselijo in pogosto ostanejo. Včasih v obliki pozabljivosti, ki se sprva zdi simpatična, potem pa postane moteče nevarna, včasih v obliki ohromelosti, bolečine, nemoči; včasih kot tiha žalost, ki si jo nihče ne zna več razložiti.

In takrat nekajtedenski stalež ni rešitev. Je le obliž. Zato mnogi živijo dvojno življenje. Čez dan zaposleni, zvečer negovalci. Na sestankih z mislijo pri zdravilih in opešanih starših, med telefonskimi klici z mislijo na to, pa menda ja ni mama spet padla?

V Sloveniji se pogosto radi tolažimo, da imamo družinske vrednote. Da držimo skupaj. Da znamo poskrbeti eden za drugega. In res, večinoma poskrbimo! Toda vprašanje je, kako dolgo.

Zakon o dolgotrajni oskrbi obljublja nov

Foto: iStock

V tem prostoru najdemo ljudi, ki skrbijo za druge. To so »družinski prostovoljci!« Ne zahtevajo priznanj, saj delo opravljajo molče. Zjutraj vstanejo, zamenjajo plenico, pripravijo zajtrk, razvrstijo zdravila, odpeljejo starša k zdravniku, potem pa hitijo v službo. Zvečer vse skupaj še ponovijo in ob tej vsakodnevni rutini počasi izgorevajo.

začetek. Obljublja pomoč na domu, priznanje družinskim oskrbovalcem, več varnosti. Obljublja sistem, ki bo deloval...

A za zdaj je to še vedno bolj obljuba kot vsakdanja »dobra praksa.« Med zakonom in življenjem je še veliko praznega prostora. Prostora čakanja, negotovosti, vprašanj, pa tudi smrti.

V tem prostoru najdemo ljudi, ki skrbijo za druge. To so »družinski prostovoljci!« Ne zahtevajo priznanj, saj delo opravljajo molče. Zjutraj vstanejo, zamenjajo plenico, pripravijo zajtrk, razvrstijo zdravila, odpeljejo starša k zdravniku, potem pa hitijo v službo. Zvečer vse skupaj še ponovijo in ob tej vsakodnevni rutini počasi izgorevajo. Njihova utrujenost ni zapisana v nobeni statistiki. Njihova bolečina ne pride v medije. Njihov prispevek ni v proračunskih postavkah. A brez njih bi se sistem sesul. Enako je z našim programom Starejši za starejše. Kakšno kvaliteto življenja v starosti bi imeli oskrbovanci, če jih ne bi obiskovale naše prostovoljke? Država to dobro ve! A pogosto se zdi, kot da računa na molk naših prostovoljk, ki pravzaprav že same potrebujejo pomoč. Sistem živi

v prepričanju, da bodo že zmogli. Da se ne bomo pritoževali. Da bomo iz ljubezni in našega poslanstva postorili tisto, kar država ne zmore ali ne zna. Vendar, vsaka ljubezen in vsaka predanost imata meje. Vsak človek jih ima.

Pride večer, ko se vprašaš, koliko takih naprezanj še zmoreš. Ko te boli hrbet, ko te boli srce, ko te boli prihodnost. Ko se zaveš, da si postal ujetnik dobrote. In takrat dvom zakriči.

Ali je to res najboljša, kar zmoremo kot družba? Ali res ne zmoremo česa boljšega? Ali je solidarnost res nekaj, kar moramo plačati z lastnim zdravjem?

Morda še nimamo odgovorov. Vemo pa nekaj drugega. Da se bodo tudi oni nekoč postarali. Da bodo njihove roke postale tresočje, njihov korak negotov, spomin pa luknjav kot sir. Da bodo nekoč tudi oni sedeli na postelji in čakali, da nekdo pride. Vprašanje je le, v kakšnem svetu bodo takrat živeli. V svetu, v katerem bo skrb skupna odgovornost, ali v svetu, v katerem bo prostor le za tišino, brezbržnost in za misel na smrt?

Črt Kanoni

Božična zgodba - prvič

Velika hiša v neposredni bližini železniških tirov. Vlaki hitijo v daljavo, ropotajo. Pozvonim. Čakam pred zaprtimi vhodnimi vrati. Počasi se odpre okno in skozi previdno pogleda starejša gospa. Ko me prepozna, se odpravi odpret vrata.

Povem ji, da sem ji prinesla darilo. Začuden me pogleda in vpraša: »le kdo se je spomnil name?«

Božiček vam je prinesel darilo, letos se je spomnil prav na vas. Nejevera se kaže v njenih očeh. Sploh ne ve, kaj naj stori. Povabim jo, naj si ogleda svoje darilo. Počasi odpre darilno škatlo. Ob pogledu na vsebino se ji zasvetijo oči, nasmeh na

ustih ji veselo zaigra. Zelo je vesela in kar ne mora nehati z zahvalo. Razložim ji, da so to darila od dobrotelov ljudi, ki z veseljem delijo stvari, jaz pa sem le rezervni Božiček. Stvari iz škatle gospa skrbno pospravi nazaj, zapre pokrov in odnese pod smrečico v kotu sobe. Po Božiču pa bo še enkrat odprla darilo in se v mislih ponovno zahvalila dobrim, neznanim ljudem. Ob mojem odhodu me objame in se še enkrat zahvali ter me povabi, naj jo še kdaj obiščem. Meni pa je pri srcu toplo, ko s takim darilom razveselim osamljeno osebo. Lepo in pristrčno je biti Božiček, pa čeprav samo za en dan.

Zdenka Drnovšek, DK Litija

Zadnji sestanek v letu 2025

Društvene koordinatorke programa Starejši za starejše v Savinjski pokrajini so se v drugi polovici decembra sestale na zadnjem sestanku v letu 2025.

Gostoljubje jim je ponudilo društvo upokojencev iz Mozirja. Pridružil se jim je tudi predsednik PZDU Celje, gospod Jakob Presečnik. Koordinatorke so predelale in se pogovorile o delu v preteklem letu in o pripravah na nove naloge. Največji problem je pridobivanje novih prostovoljcev, saj se vsi staramo, mladi upokojenci pa večinoma ne želijo obveznosti, ki jih prinaša prostovoljstvo. Čeprav je ta dejavnost humana in prinaša tudi prostovoljcem

veliko zadovoljstva, zahteva pa tudi veliko prostega časa, ki ga mladi upokojenci raje porabijo na drugih področjih.

Po končanem sestanku so se še malo družile in si zaželele vse dobro v novem letu 2026.

Karlina Mermal

Usposabljanje prostovoljcev

Dne 28. 11. 2025 so se prostovoljci vnašalci v okviru programa Starejši za starejše udeležili uvodnega usposabljanja z delom v računalniškem programu BOPRO. Uvodnega usposabljanja se je udeležilo 16 prostovoljcev iz različnih pokrajin Slovenije.

S pridobljenimi znanji bodo prostovoljci vnašalci pomembna podpora pri izvajanju programa Starejši za starejše v okviru društva, saj bodo pripomogli k preglednejšemu spremljanju potreb starejših na terenu ter s tem povezanih aktivnosti prostovoljcev.

Besedilo in foto, Jana Smole

Božična zgodba - drugič

Vozim se skozi meglo, ki leži tu pri nas v naši kotlini. Tako gosta je, da komaj razločiš, kje je cestišče. Povzpnem

se v hrib, posije sonce in po dolgem iskanju najdem domovanje gospe, h kateri sem namenjena.

Počasi pride odpret vrata, me začudeno pogleda in se takoj začne opravičevati. Ni mogla hitreje, ker se ni počutila prav dobro. »Prinesla sem vam božično darilo,« ji povem, »od nekoga, ki ga ne poznamo. Nekoga z velikim, dobrim, sočutnim srcem.«

Čeprav se gospa ni počutila najbolje, je postala zelo zgovorna. Pregledala je darilo, vsako stvar je vzela ven iz škatle, jo ogledovala in celo pobožala. V tistih trenutkih so se ji svetile oči, usta so se ji raztegnila v velik nasmeh. Slabo počutje je izginilo, vse je pokazala svojemu možu. Darilo je pristalo pod smrekico, zahvalam ni bilo konca, ne kraja.

V mislih se zahvalite nekemu, ki je to darilo pripravil Božičku seveda.

Obisk mene kot Božička se je zavlekel dolgo v popoldne, v veselje same gospe, saj sem v njen dom prinesla nekaj lepega, veselega in osvežujočega.

Zdenka Drnovšek, DK Litija

Hrastniški starejši v decembru

Tudi zadnji mesec v letu 2025 – decembra – smo prostovoljke programa Starejši za starejše pri DU Hrastnik poskrbele za starejše prebivalce naše občine.

Začeli smo že konec novembra, ko smo zanje v Knjižnici Antona Sovreta Hrastnik pripravile kulturni program, v katerem so sodelovali otroci Vrtca Hrastnik enota Sonček, učenci Osnovne šole narodnega heroja Rajka Hrastnik in Glasbene šole Hrastnik. Knjižnica je bila polna, obiskovalci pa navdušeni. Za piko na i pa je poskrbelo še skromno darilce, ki ga je za vsakega obiskovalca izdelala naša Irena.

December je zaznamovala tombola v Mladinskem centru Hrastnik, kar je tradicija naših četrtkovih druženj.

Za zaključek naših druženj v tem letu pa smo na obisk povabili ekipo ZmigAj!, ki prihaja iz Plesnega Teatra Ljubljana. Projekt ZmigAj! je inovativni pilotski projekt, ki starejšim ponuja gibalno ustvarjalne vaje v obliki interaktivne igre. Vaj smo se na začetku lotili malce zadržano, počasi pa smo uživali v vsakem gibu. Bili smo enotni, da je bilo prijetno. Se še vidimo!

Besedilo in foto, Herta Erman

Razstava rokodelskih izdelkov

Predpraznični dnevi ob iztekajočem letu, ko tempo življenja malo upočasnimo, so tudi priložnost za razne dogodke in druženja. Tako smo tudi v PZDU Spodnje Podravje v sodelovanju z DU Podlehnik in Občino Podlehnik v tem času pripravili že tradicionalno razstavo rokodelskih izdelkov članic in članov DU Spodnjega Podravja.

Letos smo bili gostitelji dogodka Haložani, razstavo smo pripravili v ponedeljek, 15. decembra 2025, v Večnamenskem kulturno turističnem centru v Podlehniku.

Na razstavi je bila predstavljena raznolika ustvarjalnost rokodelk in rokodelcev - članic in članov PZDU Spodnjega Podravja. Razstavljavci so prikazali svoja dela, v katera so vtkali svojo ljubezen, trud, sposobnosti, da o času niti ne govorimo. Na ogled so bila lepa, unikatna ročna dela: vezenine, pletenine, čipke, rezbarski izdelki, izdelki iz lesa, papirja ...

Res bi bilo škoda, da bi šle te dejavnosti v pozabo. In da se to ne bi zgodilo, je zopet poskrbela ta razstava, ki je povezala rokodelce iz krajev Spodnjega Podravja. Ob druženju pa smo izkoristili priložnost, da smo si med seboj izmenjali izkušnje in znanje, se spoznali in družili. Kar je neprecenljivo, kar ljudje vedno bolj potrebujemo. Rokodelstvo in ročna dela – to je tudi del ljudske dediščine, želeli bi je čim več prenesti na mlajše rodove.

Sodelovala so naslednja društva: Miklavž pri Ormožu, Cirkulane, Hajdina, Podlehnik,

Optimisti Ptuj, Cirkovce, Videm pri Ptuj, Tržec, Žetale, Polenšak in Markovci. Še posebej pa smo bili veseli, da so se nam pridružili še učenci OŠ in otroci vrtca Podlehnik, tako je bil dogodek tudi medgeneracijsko obarvan.

Da pa smo prireditev nekoliko popestrili, smo se odločili, da bomo v času razstave izvedli še spremljajoče dejavnosti: nastope pevskih skupin, ljudskih godcev in recitatorjev, ki so recitali svojo avtorsko poezijo. Na otvoritvi razstave so se predstavili domačini: pevke ljudskih pesmi Trstenke iz Podlehnika, Jablovški pevci, gospa Marija Vaupotič pa je predstavila svoje pesmi. Veselje, smeh in otroško razigranost so nam pričarali otroci vrtca in šole Podlehnik s svojim nastopom. Pozdravna nagovora sta imela predsednik PZDU Spodnje Podravje, gospod Viktor Kokol in župan Občine Podlehnik, mag. Sebastian Toplak.

Oba sta poudarila pomen rokodelstva, ki vedno bolj tone v pozabo, zato so take razstave dobrodošle. Tekom dneva so se predstavili še: Pevska skupina Stezice DU Optimisti Ptuj, Pevska skupina Društva slepih in slabovidnih Ptuj, Pevska skupina DU Hajdina, Vaški godci iz Polenšaka ter recitatorki Silva Žabota, članica DU Ptuj in Cecilija Bernjak, članica DU Hajdina.

Razstava je bila dobro obiskana, ogledalo si jo je veliko število domačinov, šolarjev in tudi obiskovalcev od drugod, kar je lep dokaz, da ljudje še cenijo tovrstno kulturno dediščino.

Pohvala in zahvala vsem razstavljavcem, da razvijajo ustvarjalnost in ohranjajo rokodelske dejavnosti. Zahvala pa tudi vsem nastopajočim, da so s svojimi nastopi popestrili dogodek. Skupaj smo preživeli zares en prelep predpraznični dan.

Danica Kurež, foto Marjeta Moran

**SLOVENSKO
ROKODELSTVO**

7. rokodelska razstava Severno Primorske pokrajine

V Galeriji v Vipavskem Križu smo 17. januarja pripravili 7. pokrajinsko razstavo društev upokojencev Severnoprimorske pokrajine, ki je znova potrdila, kako živo, ustvarjalno in povezovalno je rokodelstvo v našem prostoru. Galerija se je za ta dan preobrazila v pravo zakladnico znanja, spretnosti in lepote, ki so jo ustvarili srčni in predani rokodelci.

Svoje izdelke, ki so prave male umetnine, je razstavljalo devet društev: Ajdovščina, Branik, Dobrovo, Renče, Kanal, Deskle-Anhovo, Trnovo-Lokve, Grgar, Šempeter pri Gorici, učenci podružnične šole Lokavec ter fotografi Primorski škljoc. Razstava je ponudila izjemno raznolik nabor izdelkov – od ročnih del, pletenin, vezenin in unikatnih dekorativnih predmetov do fotografij, ki so v objektiv ujeli lepoto rokodelstva in predmetov.

Otvoritev je potekala v prijetnem in sproščenem vzdušju. Zbrane so nagovorili predsednica DU Ajdovščina Sonja Šinigoj, podpredsednik Pokrajine Franc Komac in koordinatorka rokodelstva Nevenka

Vidmar, ki so poudarili pomen prostovoljnega dela, ustvarjalnosti in medsebojnega sodelovanja društev ter njihovo vlogo pri ohranjanju kulturne dediščine.

Slovesnost so s toplino in umetniško noto obogatili Pevski del Zarje, Kvartet Bršljan ter recitatorka Vladka Gal Janeš, ki je prireditelj tudi povezovala. Kulturni program je razstavi dodal čustveno in doživeto razsežnost ter povezal besedo, pesem in ustvarjalnost.

Prepolna galerija navdušenih obiskovalcev je bila najlepši dokaz, da ima rokodelstvo v naši skupnosti še vedno močno in spoštovano mesto. Rokodelci in rokodelke niso le ustvarjalci lepih predmetov – so varuhi znanja, spretnosti in izročila, ki se prenaša iz roda v rod. V njihovih rokah se združuje potrpežljivost, izkušnje, ustvarjalnost in spoštovanje do preteklosti, iz katerih nastajajo izdelki z dušo in zgodbo.

Slovenija se ponaša z izjemno bogatim rokodelskim izročilom – več kot sedemdeset prepoznanih rokodelskih panog ter nastajanje novih pričata o tem, da tradicija ne zamira, temveč se razvija in prilagaja

sodobnemu času. Rokodelstvo tako ni le spomin na preteklost, temveč tudi pomembna priložnost za ustvarjanje, osebno rast, druženje in gospodarski razvoj ter predvsem za medgeneracijsko povezovanje.

Prav sodelovanje z mladimi je ena najdragocenejših plati razstave. Učenci iz podružnične šole Lokavec z navdušenjem sodelujejo z mentoricami, ki jim potrpežljivo predajajo znanja ročnih spretnosti. S tem se ne prenašajo le veščine, temveč tudi vrednote – spoštovanje do dela, tradicije in skupnosti. Tudi na kulturnem področju je sodelovanje zgledno, k čemur veliko prispevajo učitelji, ki z odprtostjo in predanostjo spodbujajo ustvarjalnost mladih. Vsi razstavljeni izdelki so nastali iz iskrene želje, da se dragoceno znanje ohrani, nadgradi in prenese naprej – na mlade rodove, ki bodo te nežne, a močne nitke tradicije ponesli v prihodnost. Razstava tako ni le prikaz preteklosti, temveč predvsem pogled naprej – v ustvarjalno, povezano in spoštljivo skupnost.

Nevenka Vidmar

Evropski Parlament za močnejšo in enotno Unijo

Januarsko zasedanje Evropskega parlamenta v Strasbourgu je potekalo v znamenju zaostrenih odnosov z Združenimi državami Amerike in razprav o prihodnji vlogi Evropske unije v svetu. V ospredju so bile izjave ameriškega predsednika Donalda Trumpa o Grenlandiji in grožnje z dodatnimi carinami, ki so sprožile zaskrbljenost in odločen odziv evropskih poslancev.

Evropski parlament je jasno zavrnil vsakršne ozemeljske težnje in kršitve mednarodnega prava. Predsednica Parlamenta Roberta Metsola je poudarila, da Evropska unija stoji enotno ob strani Danski in prebivalcem Grenlandije. Ob tem je opozorila, da evropska mirna drža z dialogom

ne pomenita šibkosti, temveč preudarno in samozavestno politiko.

Parlament je v sprejetem poročilu obsodil uporabo trgovinskih pritiskov in gospodarskega izsiljevanja ter pozval k enotnemu in odločnemu odzivu EU. Poslanci so poudarili, da mora Evropa okrepiti svojo strateško avtonomijo in se pripraviti na morebitne prihodnje pritiske. Hkrati ostaja pomembno partnersko sodelovanje z ZDA, ki mora temeljiti na dialogu in medsebojnem spoštovanju.

Pomemben del razprav je bil namenjen tudi varnostnim vprašanjem. Večina govorcev se je strinjala, da je varnost Evrope tesno povezana s podporo Ukrajini in preprečevanjem ruskih vojaških ciljev. Parlament je podprl postopke za 90-milijar-

dno posojilo Ukrajini, pri katerem sodeluje 24 držav članic, namenjeno tako vojaški kot civilni pomoči.

Evropski poslanci so obsodili tudi nasilno zatiranje protestov v Iranu. Zahtevali so konec nasilja, izpustitev zaprtih protestnikov in novinarjev ter uvrstitev revolucionarne garde na seznam terorističnih organizacij. Pozvali so k razširitvi sankcij in podpori svobodi obveščanja.

Na področju trgovine je Parlament odločil, da bo Evropsko sodišče preverilo skladnost trgovinskega sporazuma med EU in državami Mercosur z evropskimi pogodbami. Poslanci želijo zagotoviti, da sporazum ne posega v pristojnosti držav članic na področjih okolja, zdravja in delavskih pravic.

Pomembna zmaga je bila dosežena tudi za letalske potnike. Parlament je zavrnil predloge za omejevanje pravic do odškodnin in vztraja, da morajo potniki ob večjih zamudah še naprej prejemati nadomestila. Prav tako so poslanci zaščitili pravico do brezplačne ročne prtljage.

Na področju zdravstva so bili sprejeti ukrepi za zagotavljanje stalne oskrbe z nujnimi zdravili, kot so antibiotiki, inzulin in cepiva. Parlament podpira povečanje proizvodnje v EU, skupna naročila ter vzpostavitev evropskih zalog. Za podporo inovativnim podjetjem so poslanci podprli uvedbo t. i. »28. pravnega režima«, ki bi podjetjem omogočil enostavnejše poslovanje po enotnih evropskih pravilih ter spodbujal vlaganja in razvoj. Četrta pobuda za izglasovanje nezaupnice Evropski komisiji v tem mandatu ponovno ni uspela, kar potrjuje politično stabilnost institucije. Parlament je bil nagrajen tudi za uspešno kampanjo ob evropskih volitvah leta 2024, hkrati pa je pozval k pripravi zakonodaje o uporabi umetne inteligence na delovnem mestu, s poudarkom na varstvu pravic zaposlenih in osebnih podatkov.

Od leve, Španski kralj Filip, predsednica parlamenta Roberta Metsola in predsednik Portugalske, Marcelo Rebelo de Sousa.

Januarsko zasedanje je tako potrdilo, da Evropski parlament v času političnih negotovosti zagovarja enotnost, demokratične

vrednote in močnejšo vlogo Evrope na mednarodnem prizorišču.

Povzetek pripravil Črt Kanoni

Boljši dostop do zdravil »Made in Europe«

Skupina Evropske ljudske stranke (EPP) pozdravlja nedavni dogovor med Evropskim parlamentom in državami članicami Evropske unije o novi farmacevtski zakonodaji, ki bo izboljšala dostop do zdravil za vse prebivalce EU in tako okrepila konkurenčnost evropske farmacevtske industrije.

Sporazum je rezultat večmesečnih intenzivnih pogajanj o posodobitvi regulativnega okvira za zdravila. Njegov cilj je vzpostaviti bolj učinkovit, trajnosten in odziven trg zdravil, ki bo hkrati spodbujal inovacije ter upošteval potrebe bolnikov v vseh državah članicah. Po besedah evropske poslanke Dolors Montserrat, podpredsednice skupine EPP in glavne pogajalke za novi zakon, dogovor jasno kaže, da so bolniki v središču evropskih prizadevanj:

»Uspelo nam je združiti politične sile za boljši dostop do zdravil, več inovacij in dostopnejše možnosti za vse državljane.«

Eden ključnih ciljev skupine EPP je zagotoviti enak dostop do kakovostnega zdravljenja ne glede na kraj bivanja. Prenovljeni regulativni okvir omogoča tesnejše sodelovanje med industrijo in državami članicami, kar prispeva k boljši razpoložljivosti zdravil po vsej Evropski uniji. Posebna pozornost je namenjena tudi preglednosti porabe

sredstev in zmanjševanju birokratskih ovir za podjetja, ki so pomemben steber evropskega razvoja. Nova zakonodaja naj podjetjem omogoča učinkovito delovanje brez dodatnih administrativnih obremenitev.

Pomemben del dogovora predstavlja tudi uravnotežen pristop k zaščiti inovacij. Močne pravice intelektualne lastnine ostajajo temelj za razvoj novih zdravil, hkrati pa zakonodaja spodbuja hitrejši vstop gene-

ričnih in biološko podobnih zdravil na trg. Ta zagotavljajo nižje cene, večjo dostopnost in dolgoročno vzdržnost nacionalnih zdravstvenih sistemov.

Nova farmacevtska zakonodaja tako predstavlja pomemben korak k močnejši, bolj samozadostni in bolnikom prijazni Evropi, ki stavi na kakovost, inovacije in domačo proizvodnjo zdravil.

Toni Krčan

Burja na koncertu

V soboto, desetega januarja, je Burja, Mešani pevski zbor DU Postojna, pela na koncertu »S pesmijo v novo leto«. Koncert sta organizirali Slovensko kulturno društvo in Ženski pevski zbor Ivan Gerbec, s katerim sodelujemo že tretje leto, in sicer na Škednju v Trstu.

Ženski pevski zbor Ivan Gerbec sestavljajo slovenske in italijanske pevke, vodi pa ga Silvana Dobrilla iz Ricmanj. Zbor je dobil ime po Ivanu Gerbcu (1889–1966), skladatelju, publicistu, etnomuzikologu in pedagogu, enemu od manj znanih utemeljiteljev zamejskega organiziranega glasbenega delovanja.

Poleg domačega zbora so koncert popestrile pevke Ženske pevske skupine Kulturnega društva Karla Štreklja iz Komna, ki pojejo izvirne slovenske ljudske pesmi. Na koncertu, ki je trajal dobro uro, so se najprej predstavile pevke domačega zbora, ki so pele ljudske božične pesmi. Tudi pevke iz Komna so pele podobne pesmi, Burja, ki jo je vodila Jelka Bajec, pa je zapihala v smer noveletnih in ljud-

skih pesmi v moderni priredbi. Skupaj z domačim zborom je zapela tudi dve božični pesmi. Jelka je na klavirju spremljala domače pevke in tudi Burjo.

Koncert se je končal s skupnim nastopom vseh treh pevskih skupin, ki ga je spremljal naš izredno talentiran harmonikar Luka Bajc, ki obiskuje deveti razred osnovne

šole. Tako v praksi udeležujemo medgeneracijsko sodelovanje. Dedek poje, vnuk pa spremlja Burjo na harmoniki.

Po končanem nastopu je sledila pogostitev, Luka je raztegnil meh, pari pa so zaplesali v ritmičnih valčkih in polkah. Lepo je bilo!

Cveto Bajc

MePZ Burja med nastopom v Škednju

Drage bralke in bralci, glasovalke in glasovalci,

sporočamo vam, da je naša knjiga Kje so moji ključki - o življenju z demenco pri glasovanju za Veliko nagrado slovenskega knjižnega sejma zaostala samo za knjigo Nika Škrleca Pozabi vse kar veš o spominu. Veselimo se tudi Nikovega uspeha in hkrati tega, da je prispeval svojo misel tudi za našo knjigo (na platnici). Na sejmu smo soavtorji - uredniki, torej Saša Nova, Edo Krnić in jaz, imeli zelo uspešno predstavitev knjige. In tam smo opazili še nekaj - Mladinski knjigi je že ob 12. uri zmanjkalo naših knjig (verjetno so kasneje pripeljali dodatne iz skladišča). Zahvaljujemo se tudi "naši" urednici pri Mladinski knjigi, gospe Saši Britošek, ki je verjela v naše besedilo in ga pogumno prijavila v izbor za 10 nominiranih knjig na sejmu. Knjiga KJE SO MOJI KLJUČKI nadaljuje svojo pot med bralci, mogoče se bomo srečali na kateri od predstavitev, ki jih pripravljamo tudi v naslednjem letu. V imenu urednikov in avtorjev

Zdenka Čebašek-Travnik

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

Novoletni ogled Ljubljane

Člani Društva upokojencev Straža so si v prednovoletnem času ogledali praznično okrašeno glavno mesto. V torek, 23. decembra 2025, so se v popoldanskem času odpeljali z vlakom v Ljubljano, kjer so si s pomočjo vlakca Urbana v dobri uri vožnje ogledali lepo okrašeno slovensko prestolnico.

Urban jih je popeljal na Ljubljanski grad, do Križank, parlamenta, Vurnikove hiše, Botaničnega vrta, Narodne in univerzitetne knjižnice, SNG Drame, cerkve Marijinega oznanenja, Tromostovja, Prirodoslovnega muzeja, Narodne galerije, Uršulinke cerkve, Plečnikove hiše, Univerze, Mestne hiše, Stolnice sv. Nikolaja, SNG Opere in baleta, Nebotičnika, Cankarjevega doma, Rimskega zidu na Mirju, Cukrarne, Mestnega in Šolskega muzeja, preko Zmajskega mosta mimo Centra Rog, Prešernovega in Kongresnega trga, trnovske cerkve in nazaj na Stritarjevo ulico. Po končanem ogledu z razlago Urbana pa so se člani društva še sami sprehodili po čudovito razsvetljenem mestnem središču in si privoščili kakšno dobroto.

Marija Andrejčič

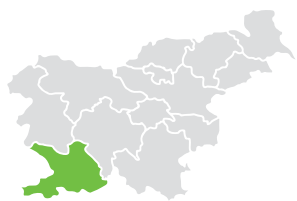
Upokojenci Straže obiskali Ribnico

15. januarja smo se upokojenci DU Straža srečali v Ribnici. V to majhno mestece, ki ga oblivata Bistrica in Ribnica, smo se pripeljali z vlakom. Že med vožnjo smo si v Grosuplju privoščili jutranjo kavico.

Po prihodu v Ribnico smo se peš napotili do Rokodelskega centra. Zaradi velikega števila udeležencev smo se razdelili v dve skupini ter si s pomočjo vodičke ogledali Rokodelski center in grad, nato pa smo se udeležili rokodelske delavnice. Po končani delavnici smo odšli še v njihovo prodajalno, kjer smo si lahko kupili njihove izdelke po znižanih cenah. Po dobrih dveh urah smo se skozi Park kulturnikov sprehodili v center mesta, kjer nas je v gostišču Mihelič čakalo kosilo. Po kosilu smo samo preko ceste odšli v bližnjo cerkev svetega Štefana, kjer nas je pričakal nadvse gostoljubni župnik Anton Berčan, ki je tudi povezan z Dolenjsko, saj je pred štiridesetimi leti vodil župnijo Dolenjske Toplice. Z veseljem nam je razkazal cerkev in povedal mnogo zanimivosti o njej. Potem nam je ostala še dobra urica prostega časa za samostojen ogled Ribnice, za nakupe, popoldansko kavico ali samo preprosto za druženje. Na poti do železniške postaje smo si lahko ogledali še novi kulturni center Urban, ki so ga ravno slavnostno odpirali. Zvečer smo polni novih spoznaj, doživetij in vtisov o Ribnici zapustili mesto in se z vlakom vrnili v Novo mesto.

Marija Andrejčič

JUŽNA PRIMORSKA

Vlada obiskala DU Postojna

V četrtek, osmega januarja, so DU Postojna obiskali visoki predstavniki vlade Republike Slovenije, ministrica za kulturo, Asta Vrečko, minister za solidarno prihodnost, Simon Maljevac, in državni sekretar na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Igor Feketija.

Naprej smo razpravljali o kulturi in kulturni politiki, ki jo vodi Ministrstvo za kulturo, predvsem o investicijah v objekte namenjene kulturi. Seveda smo izpostavili kulturno dejavnost društva, nismo pozabili omeniti niti medgeneracijskega sodelovanja, ki ga društvo že drugo leto uspešno izvaja s pomočjo postojnske Osnovne šole Antona Globočnika. V zadnji tretjini januarja bomo skupaj izvedli seminar za uporabo pametnih telefonov in seminar uporabe delovnih orodij, zaenkrat samo windows in photo shop, na osebnih računalnikih. Seminarja bosta namenjena vsem babicam in dedkom, ne samo članicam in članom društva. Zanimanje za udeležbo je preseglo pričakovanja.

Večino dvo urnega pogovora pa smo posvetili projektu dolgotrajne oskrbe, ki je zelo pomemben za vse starejše občanke in občane, tudi tiste, ki niso včlanjeni v naše društvo.

Iz prve roke smo bili seznanjeni z uspešnimi začetki uvajanja dolgotrajne oskrbe. Minister Maljevac je na vprašanja, če bo dolgotrajna oskrba tudi finančno vzdržna, dejal da jo bo najbrž potrebno dopolnjevati, vendar ne v tako bližnji prihodnosti. Vsekakor pa se delo vloženo v sistem dolgotrajne oskrbe že obrestuje. Velika večina stanovalcev domov starejših občanov je vstopila v sistem, njihovi bližnji pa so bili prijetno presenečeni, ko so dobili prve položnice za plačilo uslug, ki jih nudijo domovi za starejše občane. Na kratko, po novem sistemu stanovalci plačujejo samo stanovanje in prehrano v domu, vse ostale usluge, ki jih nudi dom, pa so plačane iz solidarnostnega fonda, v katerega prispevamo vsi zaposleni in upokojeni državljani Slovenije. Potrebno je poudariti, da je Nemčija za uvedbo dolgotrajne oskrbe potrebovala deset let, pri nas pa so prvi rezultati vidni že po dveh letih in pol. Tudi gospod Feketija je dobil priložnost pojasniti nekatere odločitve vlade, posebno tiste s socialnega področja. Sodelujoči so

se predvsem spotikali ob socialne transferje, češ da se včasih ne izplača delati, ker so socialne podpore višje od zjamčene plače. Feketija je argumentirano odgovarjal na zastavljena vprašanja in prepričal večino prisotnih, da je delo običajno vedno več plačano, kot pa znaša socialna podpora. Seveda obstajajo, kot povsod, tudi na tem področju izjeme, ki potrjujejo pravilo. Delo konec koncev ni samo delo za plačilo, pač pa tudi socialna kategorija. Želimo si še več takih obiskov.

Cveto Bajc, foto Valter Leban

SEVERNA PRIMORSKA

50 let Društva upokoјencev Branik

Sedmega decembra so v Domu kulture v Braniku pripravili svečano akademijo ob njihovem prazniku, saj je bilo društvo ustanovljenoprav na ta dan leta 1975, na letni konferenci Društva upokoјencev – podružnice Branik. Takrat so bili sprejeti tudi sklepi o pristopu h Goriški pokrajinski zvezi društev upokoјencev Nova Gorica (danes PZDU Severno Primorske) in k republiški zvezi društev upokoјencev Slovenije (danes ZDUS).

Predsednica ZDUS Zdenka Jan in predsednik DU Branik, Alojz Žerak.

Slovesnosti so se udeležili številni ugledni gostje: predsednica ZDUS **Zdenka Jan**, predsednik PZDU Severno Primorske **Zlatko Martin Marušič**, svetnica Mestne občine Nova Gorica **Tanja Vončina** ter predsednik sveta KS Branik **Bruno Vidmar**. V pozdravnih nagovorih so udeležencem čestitali za visok jubilej in uspešno delo društva. Med gosti so bili tudi predsedniki in predsednice društev upokojencev iz Ajdovščine, Komna, Renč, Dobrovega, Kanala in Kojškega, člani sveta KS Branik, ravnatelj OŠ Branik, predstavniki športnega, turističnega in kulturnega društva ter Združenja borcev za vrednote NOB Branik, svetnica MO Nova Gorica **Dragica Vidmar** ter nekdanji funkcionarji in člani upravnega odbora DU Branik. Bogat kulturni program so pripravili učenci OŠ Branik, Tamburaški orkester Danica iz Dobravelj, združeni moški in ženski pevski zbor Franc Zgonik ter pesnica in pisateljica **Alja Furlan**. Za brezhiben potek programa je poskrbela voditeljica **Jasmina Jerant**.

Slavnostni govornik, predsednik društva **Alojz Žerak**, je predstavil petdesetletno delovanje društva, ki so ga zaznamovali prostovoljstvo, solidarnost in srčnost. Člani so v tem času pripravili številne humanitarne akcije, kulturne prireditve, izlete, izobraževanja in predavanja. Društvo je postalo pomemben dejavnik krajevnega življenja ter prostor povezovanja, izmenjave izkušenj, medgeneracijskega sodelovanja in prijateljstva. Ob jubileju so bila podeljena tudi priznanja.

Pisna priznanja so prejeli: DU Ajdovščina, DU Kanal, ŠD Branik, TD Branik, Ošterija Branik, patronažna medicinska sestra **Alenka Bratina** ter **Marko Furlan** s Turistične kmetije Pri mlinu.

Spominske plakete so prejeli: MO Nova Gorica, KS Branik, Osnovna šola Branik in Kulturno prosvetno društvo Franc Zgonik.

Pisna priznanja za dolgoletno delo so prejeli člani: Olga Bizjak, Vanja Čebtron, Mauro Karer, Rudica Kerčmar Zgonik, Nada Pičulin in Božo Žerak. Priznanje sta prejela tudi Hugon Hmeljak in Martin Birska, ki jima bo zaradi odsotnosti priznanje vročeno naknadno. Priznanje bi prejela tudi Lavra Čehovin, ki je žal premislila v tednu pred akademijo.

Spominske plakete za več kot 16 let dela so prejeli: Damijan Hmeljak, Jože Jogan, Iva Lisjak, Ivanka Vižin in Olivija Vodopivec.

Najvišje priznanje, naziv častne članice društva – je prejela Sonja Andrič za 24-letno aktivno delovanje in 12-letno predsedovanje društvu v obdobju 1984–1996 ter nadaljnje delo v organih društva. S svojim zgledom, predanostjo in srčnostjo je pomembno zaznamovala delovanje društva. **Predsednik Žerak je ob tej priložnosti prevzel tudi plaketo ZDUS**, veliko plaketo S. Primorske PZDU ter simbolno darilo MO Nova Gorica.

Po zaključku svečane akademije je sledilo prijetno druženje gostov in članov društva, ki je potrdilo, da DU Branik tudi po petdesetih letih ostaja živahna, povezana in pomembna skupnost.

Alojz Žerak

so potekala v okviru programa Digitalno izobraževanje za starejše. Zaključno delavnico je vodil Gorazd Garafol iz podjetja Simbioza, ki je udeležence popeljal skozi različne možnosti uporabe aplikacije VAdBeCeDa ter predstavil orodja in vsebine, ki pripomorejo k večji digitalni samostojnosti starejših.

Udeleženci so z veliko zavzetostjo preizkušali predstavljene funkcionalnosti, izmenjevali izkušnje ter pridobivali praktično znanje, ki ga bodo lahko zanesljivo uporabljali v vsakdanjem digitalnem okolju. S tem smo še dodatno potrdili, kako pomembna je dostopnost kakovostnega in prilagojenega digitalnega izobraževanja za starejše člane naše skupnosti.

Posebna zahvala gre **Gorazdu Garafolu**, ki je tudi letos izkazal izjemno strokovnost, izjemno pripravljenost ter prilagodljivost pri obravnavi vseh tem, ki smo jih obravnavali v okviru izobraževanja. Njegova predanost, jasne razlage in potrpežljiv pristop ga uvrščajo med najboljše naše predavatelje na področju digitalnega izobraževanja v Sloveniji, kar so potrdili tudi udeleženci.

Zahvaljujemo se tudi **Krajevni skupnosti Pirniče – Luku Čukajnu**, ki nam je prijazno omogočila izvedbo vseh delavnic v letu **2025** v sejni sobi – **Modrem salonu KS Pirniče**. Iskrena hvala gre tudi **upokojencem DU Smlednik in DU Medvode**, ki so s svojo udeležbo dopolnili potrebno število prijavljenih ter s tem omogočili izvedbo programa v skladu z zahtevami razpisa.

Z letošnjim sklopom delavnic smo uspešno sklenili digitalno leto v DU Pirniče. Z veseljem pričakujemo, da bomo v **prihajajočem letu** nadaljevali sodelovanje s **Simbiozo**, ki bo tudi v DU Pirniče, DU Smlednik in DU Medvode izvajala nove, zanimive in za življenje zelo uporabne digitalne teme. Ob koncu leta se iskreno zahvaljujemo vsem udeležencem, sodelujočim društvom in podpornikom za zaupanje in sodelovanje. Naj vas spremljata radovednost in pogum pri raziskovanju digitalnega sveta – ter zavedanje, da se učimo skozi celo življenje.

Besedilo in foto, Janez Strojnar

OSREDNJE-SLOVENSKA IN LJUBLJANA Z OKOLICO

Spoznavali smo sodobne komunikacijske tehnologije

V Društvu upokojencev Pirniče smo uspešno zaključili letošnji sklop izobraževanj na področju digitalnih veščin, ki

Ko zadiši po praznikih

Na novembrski delavnici ličkanja, ki je potekala v prostorih bivše OŠ Šentjakob, so pod spretnimi rokami naših mojstric nastali čudoviti izdelki. Udeleženke so s tradicionalnimi tehnikami ličkanja ustvarile dekorativne predmete, unikatne okraske in drobne uporabne izdelke, ki odražajo bogato dediščino domače obrti. Delavnica je potekala v prijetnem vzdušju, polnem izmenjave znanj in izkušenj, ki jo lahko pričara le skupno delo.

Delavnica ustvarjanja adventnih venčkov

Ob izteku leta je DU Podgorica Šentjakob organiziralo in uspešno izvedlo delavnico **ustvarjanja adventnih venčkov**, ki je potekala v toplem, praznično obarvanem vzdušju. Udeleženske so z veliko mero ustvarjalnosti in dobre volje oblikovale čudovite izdelke, ki bodo krasili domove in v prihajajoče dni prinesli mir, upanje ter občutek domačnosti. Dogodek je bil prežet z vonjem zimzelenih vej, sveč in prazničnih začimb, ki so skupaj ustvarili pravo zimsko pravljico. Nastali venčki niso bili le okraski, temveč simbol toplote, povezanosti in pričakovanja najlepših trenutkov v krogu družine.

Posebno čarobnost, kljub turobnemu dnevu, so vsem nam krajanom pričarali **otroci iz vrta** Sonček, enota Šentjakob. S svojim nastopom so vsem navzočim narisali nasmehe na obraze in ogreli srca. Njihove pesmice, ples in iskreni nasmehi so nas ganili in spomnili, kako dragoceni so trenutki, ki jih preživimo skupaj — ob družinski mizi, prižganih lučkah in tihih željah. Njihov nastop nas je napolnil z občutki hvaležnosti, toplote in tiste prave praznične čarobnosti, ki nas v teh dneh povezuje, umirja ter nas vabi, da se za trenutek ustavimo in posvetimo drug drugemu. Obljubili smo si, da se ponovno srečamo v prihodnjem letu.

Ob zadnjem dežurstvu DU Podgorica Šentjakob v letu 2025 smo 16. 12. 2025 v naše prostore povabili krajanke na kavico in klepet. Tako smo zaključili uspešno leto 2025.

Srečno in veliko zdravja v novem letu želimo tudi vsem vam!

DU Podgorica Šentjakob

V Delfinu je vedno doživeto

Na nebeško lep dan sva s soprogo krenila iz Ljubljane proti obali in med potjo doživela tudi prve, prave debele snežinke. Pozna jesen na morju v »najinem« hotelu je bila za naju kot glasba, za povrh pa še zdravilna.

V četrtek, 20. novembra 2025, sva bila s soprogo v hotelu Delfin na slavnostnem koncertu ob 20. obletnici izolskega ŽENSKEGA PEVSKEGA ZBORA SINJI GALEB pod umetniškimi vodstvom dr. Ive Dobovičnik. Doživela sva lep večer glasbe, spominov in navdiha.

Ko morje šepeta pesem vetra, je v vsakem valu morja del poti, v vsakem galebu del svobode, v vsakem domu je del srca. Istra diha s soncem, planine s tišino - oba svetova pa se srečata v

Avtor s soprogo Nušo

človeku, ki zna poslušati naravo. Ljubezen je tiha moč, ki zmore vse, ko verjameš, še preden slišiš obljubo in kjer je zaupanje tam, kjer diha svoboda (iz koncertnega lista).

Delfin se še vedno trudi dati tudi nekaj za dušo, ne le za telo.

Milan Pavliha

Umetna inteligenca in potovalna angleščina

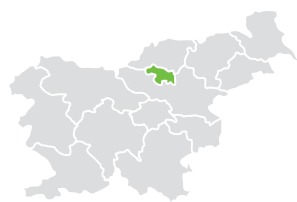
V Društvu upokoencev Domžale se trudimo izvajati dejavnosti, ki starejše ohranjajo v psihični in fizični kondiciji ter jih ne postavljajo v kot pozabe. Naši člani se dejavnosti udeležujejo brezplačno, kar je v poplavi komercialnih ponudb in naraščajoče inflacije prava redkost.

V mesecu novembru smo za naše člane pripravili dva zelo zanimiva tečaja, in sicer o Umetni inteligenci in Potovalni angleščini. Za oba tečaja je bilo zelo veliko zanimanje in veseli nas, da se tudi starejši želijo izobraževati ter spremljati novosti, ki se v današnjem digitalnem času zelo hitro širijo. Tečaje bomo nadaljevali tudi v letu 2026. Prav tako bomo v letu 2026 dopolnjevali naš program

dejavnosti, saj želimo vključiti čim več članov in privabiti nove. Ob tej priložnosti želimo vsem članom društva vesel Božič in srečno in mirno leto 2026. Ostanite zdravi!

Društvo upokojencev Domžale, Upravni odbor

ŠALEŠKA

Srečanje Šaleških prostovoljcev

Prostovoljci programa Starejši za starejše Šaleške pokrajine smo se 19. novembra srečali na pokrajinskem srečanju prostovoljcev, ki je potekalo v prostorih Doma Krajanov v Lokovici pri Šoštanju. Srečanja se je udeležilo preko 90 prostovoljcev. Pridružili so se nam predsednica ZDUS, Zdenka Jan, strokovna vodja programa Sintija Mundar, župan občine Šoštanj, Boris Goličnik, podžupanja Mestne občine Velenje, Darinka Mravljak, in predsednik ŠPZDU, Franc Vedenik.

Pokrajinska koordinatorka programa Starejši za starejše v Šaleški pokrajini, Marija Dermol, je podala kratko poročilo o delu programa. Vsako leto je poskrbljeno, da se prostovoljci izobražujejo, srečujejo in ob tem krepijo vezi med seboj. Aktivnih prostovoljk in prostovoljcev je 106, ki si prizadevajo poiskati in obiskati čim več osamljenih in onemoglih ljudi in jim olajšati stike z okolico. Opravljenih je bilo preko 5000 obiskov starejših oseb. Poudarila je, da letos mineva 20 let delovanja programa Starejši za starejše v Šaleški pokrajini.

Gostje so se zahvalili prostovoljkam in prostovoljcem, ki s svojim plemenitim poslanstvom prispevajo h kakovostnejšemu življenju mnogih starejših. S sodelovanjem prostovoljcev in lokalne skupnosti gradimo okolje, ki starejšim nudi podporo, občutek varnosti

in občutek, da niso sami. Ob zaključku se je pokrajinska koordinatorka zahvalila MO Velenje in občini Šoštanj, ki dajeta velik pomen prostovoljstvu in nudita podporo programu.

Pridružite se nam kot prostovoljci programa Starejši za starejše, ker vsak novi prostovoljec pomeni eno osamljeno osebo manj. V prijetnem vzdušju je sledilo druženje s kosilom in kulturnim programom.

Marija Dermol, pokrajinska koordinatorka za ŠPZDU

Podelitev priznanj športnikom

Osemnajstega decembra so se zbrali športniki Društva Upokojencev Velenje v Ribiški koči na jezeru. Podeljevali smo priznanja za leto 2025 posamezno in ekipno najboljšim športnikom in športnicam.

Državni prvaki v streljanju z zračno puško: Marina Sušec in Jure Goličnik, namizni tenis: Jolanda Belavič, štrbunk-cornholle: Ivan Grajžl. Dvojice v namiznem tenisu: Mirjana Ramšak in Jolanda

Belavič 1.mesto, Vedenik Anica in Marija Škruba v štrbunk-cornhole 2.mesto. Tekmovali smo tudi med pododbori v pikadu in kegljanju na vrvi. Zmagovalna kombinacija je pododbor Konovo pri kegljanju na vrvi in pododbor Šmartno v pikadu. Ostali pododbori pa so dobili priznanja za druga in tretja mesta. Udeleževali smo se tudi tekmovanj za pokale občin v Polzeli, Andražu nad Polzelo in v Šentilju pri Velenju in dosegali odlične rezultate. Izbrali smo športnico in športnika leta 2025. Naj športnica je Anica Vedenik in naj športnik Branko Guzej. Zelo aktivni so bili pohodniki, ki so opravili skozi celo leto 48 pohodov ali 100 km. Velik poklon vodji pohodov Mariji Skrt. Čestitamo vsem dobitnikom priznanj posamezno in ekipno. Hvala DU Velenje za podelitev priznanj, male plakete in dobro hrano. Športnicam in športnikom pa uspešno in zdravo leto 2026.

DU Velenje

ZGORNJE PODRAVJE

Obisk predsedniške palače

Na povabilo ob dnevu odprtih vrat predsedniške palače, smo se v društvu upokojencev Gaj -Pragersko z navdušenjem odzvali. Seveda to ni tako enostavno, saj varnostni protokoli zahtevajo omejeno številčnost skupin in poimenski spisek. Dogovorjeno, storjeno.

Organizirali smo se v majhno skupino, ki je lahko štela največ do 25 članov, no, na koncu nas je zaradi bolezni, gripe in prehlada odpotovalo 19. Seveda smo podali tudi poimenski spisek, ki je bil ob prihodu preverjen na licu mesta. No, pa začnimo od začetka. 26. decembra, to je na državni praznik in dan po božiču, smo se v mrzlem in oblačnem jutru dobili na drugem peronu železniške postaje Pragersko. Odpotovali smo nekaj po sedmi uri z nekaj minutno zamudo in to s hitrim vlakom Pohorje ekspres. V Ljubljano smo prispeli po deveti uri, isto z nekaj minutno zamudo. Ker smo imeli dogovorjen prihod okoli pol dvanajste ure, smo imeli časa na pretek za ogled božične Ljubljane. Na tromostovju in pred mestno hišo smo si ogledali božične stojnice ter si v bližnjem gostinskem lokalu privoščili bolj pozno jutranjo kavico. Nato smo si ogledali javno likovno galerijo ter del starega mestnega jedra. Pred palačo smo prispeli nekaj minut po enajsti uri. S prijazno gospo sva pregledala še enkrat seznam navzočih in seveda so varnostni organi natančno preverili darila, ki smo jih imeli pripravljena za predsednico države, gospo Natašo Pirc Musar, ter nas osebno. Po pregledu smo odložili garderobo ter se podali v sprejemno dvorano, kjer je že igrala godba na pihala Slovenske policije. Zvrstil oziroma nastopal je še mladinski mešani pevski zbor, ki je še dodatno popestril ta dogodek. Po zaključenem programu smo se nato podali do predsednice države. Pričakala nas je s svojim soprogom ter nam zaželela dobrodošlico. Tudi predsednik društva upokojencev Gaj-Pragersko, gospod Zlatko Trebovšek, ji je zaželel vse dobro ter ji ob stisku rok izročil sliko tihožitja, ki jo je kot slikar in kipar ustvaril ter jo poimenoval okenska policica. Gospa predsednica Nataša Pirc Musar ni skrivala navdušenja nad prejetim darilom. Navdušena je bila tudi ob prejetju darila iz rok tajnice društva, gospe Irene Božičko Petek, ki je kot vodjica rokodelske sekcije ustvarila čudovito kvačkano vezenje v obliki prtčka. Gospa predsednica nam je v nekaj besedah poskušala

Predsednica in predsednik

razložiti pomen in obseg njenega dela ter z velikim ponosom pokazala na svojo novo pisalno mizo, ki je izdelana iz slovenskega lesa in je produkt domače ustvarjalnosti. Tudi soprog predsednice, gospod Aleš Musar, se je izkazal kot odličen zgodovinar. Po tem zaključku so nam prijazni uradniki razkazali sobo po sobo te razkošne palače ter nam tudi povedali, kaj se v vsaki sobi dogaja ob protokolarnih sprejemih višjih uradnikov, prezidentov, kraljev in predsednikov. Po zaključenem programu, sprejemu in ogledu, ki je trajal tam nekje do uro in pol, so nas po garderobi pospremili prijazno do izhoda, še nekaj fotk in že smo bili zunaj. Ker je bil praznik in je stopil v veljavo praznični vozni red vlakov, smo imeli še kar nekaj časa. Tako smo se podali nazaj na Prešernov trg, si privoščili prigrizek, saj je bil že čas, ter nekaj da to tudi poplakne po grlu. Naredili smo tudi nekaj skupinskih fotografij ter se nato počasi podali v smeri železniške postaje. Ker je železniška postaja v rekonstrukcijskem postopku, moraš biti pravi umetnik, da ti uspe priti na pravi peron. No, nam je po nekaj poskusih to tudi uspelo. Tudi nazaj smo se peljali s hitrim vlakom, tako da ni bilo prestopanja. Utrujeni toda zadovoljni in dobre volje smo v poznih popoldanskih urah izstopili na pragerski železniški postaji. Bili smo hvaležni, da smo v dobri družbi preživeli ta čudovit decembrski dan ter se poslovili in si zaželeli vse dobro.

Zlatko Trebovšek

Srečanje upokojencev Slovenskih goric

Zveza društev upokojencev Slovenskih goric, ki povezuje sedem društev upokojencev iz upravne enote Lenart, je v Voličini izvedla tradicionalno srečanje članov upravnih odborov, predsednikov nadzornih odborov in častnih razsodišč, poverjenikov, prostovoljcev in vodij sekcij.

Prireditve, ki se jo je udeležilo 140 članov iz vseh sedmih društev, je srečanje članov, ki so v društvih aktivni in tudi po njihovi zaslugi društva delajo dobro, kar se vidi tudi iz vsakoletnega povečanja števila članov. Prišla sta tudi povabljeni gosti, podpredsednik

ZDUS, Stanko Kranvogel, in predsednik Zgornjepodravške pokrajinske zveze DU Maribor, Franc Slavinec. Uvodni nagovor je imel predsednik ZDU Slovenskih goric, Milan Hlevnjak, ki je opisal vse aktivnosti na družabnem, kulturnem in športno-rekreativnem področju in vse prireditve, ki so jih društva pod okriljem ZDU Slo. goric v tem letu izvedla. Člani DU so z zanimanjem prisluhnili g. Kranvoglu, ki jim je predstavil aktivnosti ZDUS, predvsem pri pogajanjih s predstavniki vlade in doseženih rezultatih pri pokojninski reformi in o drugih upokojskih temah. G. Slavinec pa je predstavil aktivnosti, ki jih je v tem letu izvedla PZDU Maribor. Oglasili so se tudi predsedniki vseh sedmim društev: DU Benedikt, DU Sv. Ana, DU Sv. Trojica, DU Sv. Jurij, DU Cerkvjenjak, DU Lenart in DU Voličina in se zahvalili vsem aktivnim članom v DU, ter ZDUS, PZDU Maribor in ZDU Sl. Gorice za vso podporo pri delovanju društev.

Za dobro vzdušje na prireditvi so poskrbele Pevke ljudskih pesmi DU Lenart in ljudski godec Miha iz DU Voličina s svojo harmoniko.

S.K.

Praznično druženje

Ko naše mesto zasije v čarobni svetlobi prazničnih luči, vemo, da se leto preveša h koncu. To je priložnost, da se tudi članice in člani Kluba upokojenih delavcev ministrstva za notranje zadeve Maribor za hip ustavimo in potegnemo črto pod opravljeno delo. Naše misli pa nehote potujejo k spominom, ljudem in trenutkom, ki so zaznamovali odhajajoče leto.

Na prednovoletnem srečanju se nas je v petek, 5. decembra 2025, v spominski sobi Roberta Hvalca zbralo kar 83. Članstvo je s svojo prisotnostjo znova dokazalo, da jim pripadnost klubu še vedno nekaj pomeni. Medtem ko eni redno sledijo vsem dogodkom kluba, so nekateri prišli po dolgem času, a vsi z enako željo, ponovno se srečati.

S pesmijo »Kam le čas beži, kam se mu mudi? Leto za letom gre, hitro tak mine vse«, je vokalna skupina KUD Mejnik iz Šentilja, pod taktirko umetniškega vodje Marjana Podbrežnika, pričela uvod v kulturni program našega srečanja. S pesmijo so napolnili prostor in srca zbranih. Njihovi glasovi so zveneli kot opomnik, da tradicija ni nekaj, kar pripada preteklosti, temveč živi, dokler jo negujemo in prenašamo naprej.

Program, ki ga je povezoval predsednik kluba **Mirko Ploj**, je stekel v sproščenem ritmu. Zbrane sta pozdravila in nagovorila direktor policijske uprave Maribor, **Beno Meglič**, in predsednik zveze upokojencev MNZ Slovenije, **Jožef Grah**.

Vsak udeleženeec je prejel skromno, a simbolično darilo - kozarček medu »policijskih« čebelic. Med je zdrav, kot si želimo, da bi bilo zdravo naše življenje. In je »naš«, kot je naš klub, ustvarjen z delom, predanostjo in srčnostjo članic in članov. Posebej smo se z darilom spomnili vseh tistih, ki so v odhajajočem letu praznovali svoje okrogle obletnice rojstva. To so bili: Elizabeta Ajtnik, Branko Dogša, Monika Dragojevič, Ivan Gavez, Alojz Kolarič, Zlatko Koprivnik, Boris Koren, Tatjana Trinko Koren, Janez Pušnik, Danila Strgar in Drago Žirovnik.

Obdarili smo tudi članico Miro Marin, ki je skozi vse leto skrbela za nas, tako na izletih kot na družabnih srečanjih. Enako zahvalo smo izrekli tudi članici Cvetki Knuplež in kuharicam za odlično kosilo in postrežbo. Po kosilu je sledilo presenečenje, ko nas je obiskal humorist Samo Tuš – Korl, ki nas je razvedril in ogrel naše dlani. Ko smo ob koncu večera nazdravili s kozarčkom penine, smo se zahvalili vsemu, kar smo doživeli v iztekajočem letu. Ne le uspehom, temveč tudi novim izzivom, ki nas čakajo v prihodnje. Tako naše srečanje ni bilo zaključek, temveč most v čas, ki šele prihaja. Prednovoletno srečanje je minilo v sproščeni, prijateljski in praznični vzdušju. Veseli smo, da smo se znova srečali, pridobili nove spomine in okrepili vezi, ki nas povezujejo. Želimo si, da nam novo leto prinese zdravje, voljo, optimizem in še več trenutkov, ki jih bomo ustvarili skupaj, kot velika, ponosna in povezana družina našege kluba.

Besedilo in foto, Mirko Ploj

50 let delovanja DU Pernica

Uvodni pozdrav in osrednji nagovor, v katerem je predstavil najpomembnejše mejnike iz zgodovine društva, je imel predsednik DU Pernica, Drago Horvat. Svečanosti so se udeležili župan Občine Pesnica, mag. Gregor Žmak, podpredsednik PZDU Zgornje Podravje, Milan Hlevnjak, predsednik Krajevne skupnosti Pernica, predstavniki krajevnih društev in organizacij ter predsedniki sosednjih in prijateljskih društev upokoencev.

Bogato kulturno dogajanje so sooblikovali domači ljudski godci in pevci, folklorna skupina, recitatorka ter vokalna skupina, ki so s svojimi nastopi ustvarili prijetno in praznično vzdušje.

Župan, mag. Gregor Žmak, je v svojem nagovoru pohvalil dolgoletno in predano delo društva, ki pomembno prispeva h kulturnemu, športnemu, medgeneracijskemu in humanitarnemu utripu kraja ter predstavlja eno njegovih gonilnih sil.

Navzoče sem na slovesnosti pozdravil v imenu ZDUS ter v imenu predsednice Zdenke Jan, se članom društva zahvalil za njihovo delo in jim čestital ob visokem jubileju. Prisotne je nagovoril in jim obletnico čestital tudi podpredsednik PZDU Zgornje Podravje, Milan Hlevnjak.

Ob tej priložnosti je predsednik društva podelil priznanja in zahvale posameznikom ter društvom, ki so v zadnjih letih s svojim delom pomembno prispevali k uspešnemu delovanju in prepoznavnosti Društva upokoencev Pernica.

Prejemniki priznanj

Prireditve je povezovala članica društva Marijana Dajčman, ki je s toplim in povezovalnim nastopom lepo zaokrožila slavnostni dogodek.

Stanko Kranvogel

Kolesarji DU Hoče smelo v leto 2026

V DU Hoče je skrb za telesno aktivnost članov na prvem mestu. Številne športne aktivnosti so med člani zelo priljubljene. Najštevilčnejša je kolesarska sekcija, ki šteje 76 članov. Člani se zavedajo, da je kolesarjenje odlična telesna aktivnost tudi za starejše. Če se kolesari v skupini, gre za prijetno in zabavno preživljanje prostega časa, hkrati pa spoznavajo in odkrivajo nove poti in kraje.

Vodstvo kolesarske sekcije je v letu 2025 sestavilo zelo zanimiv in pester program, v katerem vsak najde kaj zase. Od marca do novembra so pripravili kolesarske ture za vsak petek in še več. Splanirali so kolesarske izlete po različnih koncih Slovenije in čez mejo. Povežejo jih z ogledi zanimivosti in z okušanjem kulinarčnih dobrot. Za poletje so si omislili kolesarjenje po dalmatinskih otokih. Izbrane poti so primerne za starejše rekreativne kolesarje. Večina jih kolesari z električnimi kolesi. Na posamezni izlet se odpravi od 15 do 30 članov. V nekatere kraje se zapeljejo z vlakom in tam kolesarijo, nato pa se z vlakom vrnejo domov. V preteklem letu jim je tudi vreme dobro služilo.

Pred začetkom kolesarske sezone, so si na pohodu po Poteh mlinov in žag ob Hočkem potoku nabirali novih moči za nove kolesarske podvige. Za prvo kolesarjenje v mesecu marcu pa so si izbrali 40 ravninskih kilometrov po Dravskem polju. Preverjali so fizično pripravljenost in utrjevali noge in zadnjice. Nato pa so začeli vrteti pedala vsak petek.

Predstavimo le nekaj najbolj zanimivih izletov.

S kolesi na vlakom so se podali v avstrijski Gradec. Pot so pričeli v centru mesta in se ob reki Muri vozili vse do Šentilja. V Prekmurju so okušali prekmursko gibanico in se zapeljali okrog Bukovniškega jezera. Na dan zmage so iz Dobove krenili ob hrvaški meji na prelaz Svete gore, kolesarili do Rogaške Slatine in se nato v Grobelnem ter Poljčanah povzpeli na vlak.

V Sevnici so se udeležili tradicionalnega Kolofesta, 25-kilometerkega maratona, kjer je kolesarjenje združeno s pestrimi dogodki. Z vlakom so odšli do Ormoža na celodnevno, 100 kilometrsko kolesarjenje. Najprej do Čakovca na odojka in ogled dvorca Zrinjsko Frankopanskega in nazaj prek Mure do Murske Sobote na vlak. Bili so tudi na Poli maratonu, kjer je enemu od njih žreb namenil glavno nagrado – poli kolo. V junijski vročini so odšli s kabinsko žičnico na Pohorje in kolesarili do Areha in Šumika vse do Tihega jezera, se spustili do Ruš in se vrnil domov. Z vlakom so se zapeljali do Šalovcev, kolesarili ob slovensko-madžarski meji in obiskali nacionalni park Orseg na Madžarskem. Bili so na Cviček maratonu v Krškem, kjer so prejeli pokal za najštevilnejšo ekipo, članica Ana Bartol pa je prejela še pokal kot najstarejša udeleženka maratona. Avgusta so z vlakom krenili do Holmeca, sedli na kolesa in se odpeljali v Pliberk na tradicionalni sejem Jormak, kjer so se v slovenskem šotoru družili z upokoenci treh dežel. Podprli so nastop svojih prijateljev Samotarjev, ljudskih pevcev in godcev iz DU Hoče. Kolesarili so tudi ob Ljubljani in po Ljubljanskem barju, sedemindvajset pa jih je septembra krenilo iz Splita na turo po dalmatinskih otokih. Vsak dan so kolesarili in se kopali v zalivih in tako prekolesarili 222 km.

Opravili so več kot 40 izletov in prekolesarili več kot 3000 km po Sloveniji in sosednjih državah. Vodstvo kolesarske sekcije DU Hoče pa za to leto že snuje nove, varne in zanimive kolesarske ture.

Besedilo in foto, Breda Germ

Ogled novoletno okrašenega Celja

December je čas, ko ljudje iščemo načine, da bi kakšen dan v prijetnem ambientu ali na prostem preživel s stanovskimi kolegi ali prijatelji. Zato zimski čas in krajši dnevi niso zmanjšali naše želje po odkrivanju novih krajev. Eno-dnevni izlet tik pred novim letom je bila tako odlična priložnost za druženje in ustvarjanje skupnih spominov.

Zato smo se v ponedeljek, 29. decembra 2025, za trenutek odmaknili od vsakodnevnih opravil. Ob lepem sončnem zimskem dnevu smo se odpravili na krajši izlet. Zbralo se nas je petdeset članic in članov Kluba upokojenih delavcev ministrstva za notranje zadeve (MNZ) Maribor in odpeljali smo se v Polzelo. Ogledali smo si grad Komenda. Grad je skozi stoletja doživel različno usodo, vendar s svojo lego ter zgodovinskimi značilnostmi predstavlja pomemben kulturni in zgodovinski spomenik. V letu 2011 je bil grad popolnoma prenovljen. Na Polzeli je bila rojena Neža Maurer, slovenska pesnica in pisateljica, ki je v letu 2025 umrla, a ima v gradu urejeno in bogato opremljeno spominsko sobo. Ogledali

smo si tudi stalno razstavo slikarskega opusa slikarke Darinke Pavletič. In izvedeli, da je v tem gradu prenočil tudi France Prešeren. Še posebej zanimiv je bil obisk muzeja traktorjev, v katerem je razstavljenih 20 starodobnikov, ki jih je lastnik spremenil v sijoče lepote. Najmlajši je letnik 1962, najstarejši 1936. Vsi pa so tehnično brezhibni in vozni.

Ustavili smo se tudi v industrijski prodajalni nogavic Polzela, saj je bila tovarna nekdaj pojem kvalitete. Danes tovarne ni več, trgovina z navitimi cenami pa še obstaja in posluje. Kosilo so nam postregli v gostilni Medved v Škofji vasi.

Ker je mesto Celje letos ponosni nosilec mednarodnega znaka Evropsko božično mesto 2025, smo se ob siju lune podali na ogled mesta. Videli smo kilometre lučk, nešteto okrašenih smrek in začutili utrip ljudi, ki ustvarijo prizor, ki ga lahko doživijo le enkrat na leto. Skupaj smo ugotovili, da je za udeležbo na takem izletu dovolj želja po spremembi in nekaj dobre volje. Kraj ni vedno najpomembnejši. Pomembnejši je občutek, ki se pojavi ob druženju in doživljanju nečesa novega, drugačnega. Takšen umirjen izlet ob zaključku leta je bil primeren za vse nas, ki cenimo zgodovino ter imamo radi mirne sprehode in praznično vzdušje.

Mirko Ploj

ZASAVSKA

Praznični Mozirski gaj

Kar tako spontano smo se med seboj dogovorile zasavske koordinatorke in prostovoljci programa Starejši za starejše, da se pridružimo obisku Mozirskega gaja, ki ga je organizirala agencija TA Potepuh.

ln že je prišel čas odhoda na prijeten in praznično obarvan izlet v adventni Mozirski gaj. Izlet je bil namenjen druženju zasavskih prostovoljcev, zahvali za opravljeno prostovoljsko delo ter ustvarjanju skupnih spominov.

Mozirski gaj nas je pričakal v pravilni podobi, okrašen z več tisoč lučkami, svetlobnimi podobami in praznično dekoracijo, ki je pričarala pravo decembersko vzdušje. Ob sprehodu po parku smo uživali v raznolikih svetlobnih postavitvah, jaslicah, tematskih kotičkih, kuhanku in prazničnih zvokih, ki so še dodatno obogatili doživetje.

Po končanem ogledu nas je vodič Cveto odpeljal v bližnjo gostilno, kjer so nam urni gostitelji postregli s ciganskim golažem, ki je tudi tiste naše odlične kuharice prepričal s svojo aromo, dodatki in odličnim okusom.

Skupni sprehod med tisočeri lučkami ni bil le prijeten oddih, temveč tudi lep opomnik, kako dragoceni so trenutki, ko si vzamemo čas drug za drugega. Prav takšni trenutki krepijo povezanost, zaupanje in tisto posebno energijo, ki jo prostovoljci nosimo s seboj tudi v vsakdanje delo. Vse to nas tudi opomni, kako dragoceno je prostovoljstvo, ne le zaradi pomoči drugim, temveč tudi zaradi vezi, ki se spletajo med nami.

Vsem prostovoljcem gre zahvala za čas, srčnost in nesebično pomoč, ki jo namenjamo drugim skozi vse leto. Naše delo pušča sledi – v ljudeh, v skupnosti in tudi med nami samimi. Zato naj nas toplina adventnega večera spremlja še dolgo in naj bo spodbuda za vse lepo, kar še prihaja.

Jerica Laznik

Kegljači Bezene državni prvaki

Zadnjega septembrskega dne je na kegljišču DU Središče ob Dravi potekalo državno prvenstvo Zveze društev upokojencev Slovenije v kegljanju s kroglo na vrvici. Tekmovanja se je udeležilo 12 ekip, ki so zmagale na izbirnih tekmovanjih pokrajinskih zvez društev upokojencev Slovenije. Pokrajinsko zvezo zgornjega Podravja sta zastopali ekipe DU Bezena in DU Hoče, ki se je kot lanski prvak neposredno uvrstilo na letošnje tekmovanje.

Našo ekipo so sestavljali: Drago Tarkuš, Mirko Farasin, Danilo Krojs, Branko Krivec in Rajko Todorovski.

Tekmovali smo po dvokrožnem sistemu, in sicer 2 krat po 5 metov na polno in 2 krat po 5 metov na čiščenje. Za skupni izid so se upoštevali štirje najboljši rezultati iz obeh krogov.

Po prvem krogu je vodila ekipa DU Hoče z 257 podrtimi keglji, naša ekipa je bila z 251 podrtimi keglji na 4 mestu. V drugem krogu je bilo zelo napeto med ekipami ki so zasedla prva štiri mesta, saj je bila razlika od prvega do četrtega mesta le 6 kegljev.

Prve tri ekipe, DU Hoče, DU Ponikva pri Žalcu in DU Bodonci so v drugem krogu tekmovali slabše od pričakovanih, tako da se je naša ekipa iz četrtega mesta s skupnim rezultatom 511 podrtih kegljev povzpela na prvo mesto in tako postala državni prvak za leto 2025. Druga je bila ekipa DU Sveti Tomaž pri Ormožu s 504

Državni prvaki DU Bezena na sprejemu pri županji.

podrtimi keglji in tretja ekipa DU Hoče s 504 podrtimi keglji in slabšim rezultatom na čiščenje.

Z osvojitvijo naslova državnih prvakov se je uresničila večletna želja kegljačev. Biti najboljši v državi je trud večletnega dela, treningov, volje in vztrajnosti. V osmih letih, odkar obstaja sekcija, se nam je trikrat uspelo uvrstiti na državne športne igre in prav tretjič nam je uspelo, da smo postali prvaki.

Prvo mesto na tekmovanju pokrajinske zveze zgornjega Podravja in prvo mesto na državnih športnih igrah je nagrada vsem

članicam in članom društva in vzpodbuda za naprej.

Na tekmovanju v Središču ob Dravi je bila tudi naša navijaška skupina, ki nas je vzpodbujala in se na kuncu skupaj z nami veselila prvega mesta v državi.

Kegljači sekcije kegljanja s kroglo na vrvici so za 9 letno uspešno tekmovanje v ligi zgornjega Podravja prejeli priznanje županje. Dne 28. 10. 2025 je ekipo, ki je osvojila državni naslov, sprejela županja Urška Repolusk.

Iskrene čestitke!

Predsednik DU Bezena, Mirko Farasin

Srečanje jubilarantov DU Lendava

Društvo upokojencev Lendava je 23. decembra 2025 pripravilo Silvestrovanje za člane društva in sprejem zakonskih parov, ki so poročeni 50 oz. 60 let.

Diamantno poroko oz. 60 let skupnega življenja sta praznovala gospa Vera in gospod Karel Bračič. Poročila sta se v Lendavi, 9. 1. 1965. V zakonu se jima je rodila hčerka Jasna, ki sedaj s svojo družino živi v skupni hiši staršev. Imata tudi eno vnukinjo. Gospod Karel Bračič je v času svoje delovne dobe opravljal delo dimnikarja, žena Vera pa je bila šivilja v Indipu v Lendavi. Želimo jima še veliko zdravja in na mnoga skupna leta.

Rozalija Bukovec

Fake news

Nekoč je veljalo preprosto pravilo: kar je posneto, se je zgodilo. Film je bil priča, kamera dokaz, arhiv spomin. Danes to pravilo razpada. Ne tiho, temveč spektakularno – z visoko ločljivostjo, popolno sinhronizacijo ustnic in glasom, ki zveni bolj prepričljivo kot original.

Filmi, ustvarjeni z umetno inteligenco, niso več tehnološka zanimivost. Postali so orodje vpliva, orožje zavajanja in v določenih primerih sredstvo izsiljevanja. Njihova največja nevarnost ni v tem, da lažejo, temveč v tem, da delujejo resnično.

Iluzija, ki ji verjamemo

Človek je vizualno bitje. Očesu zaupamo bolj kot razumu. Če nekaj vidimo, smo pripravljene verjeti – tudi takrat, ko bi morali dvomiti. Al video to psihološko slabost izkorišča brez milosti. Ne prepričuje z argumenti, temveč z neposrednim čutnim vtisom. Razmislek pride kasneje – če sploh, saj je prepričanost močnejše od iskanja resnice. Umetna inteligenca je izsiljevanje naredila čistejšo. Ni treba več ujeti človeka v neprijetnem trenutku – dovolj je dober algoritem. Lažni posnetki, ki prikazujejo ljudi v kompromitirajočih ali kaznivih dejanjih, so postali sredstvo pritiska, diskreditacije in maščevanja. Tudi če se dokaže, da so ponarejeni, škoda ostane. Madež je viden,

opravičilo neopazno. V tej logiki žrtev ne dokazuje krivde, temveč nedolžnost. Svet pa je za to praviloma premalo potrpežljiv.

»Fake news« z obrazom in glasom

Lažne novice (ang. fake news) niso nova stvar. Novo je to, da imajo obraz. In glas. In čustvo. Al ustvarjeni videi so idealni za politično manipulacijo, saj ne nagovarjajo razuma, temveč strah, jezo ali navdušenje. Viralnost je skoraj zagotovljena, popravke pa vedno pride prepozno. Ko je čustvo sproženo, dejstva izgubijo moč.

Foto: iStock

Fake news 2.0 ne želi, da bi ji verjeli – želi, da bi reagirali. Toda morda najbolj nevarna posledica ni laž, temveč **dvom v vse**. Če je mogoče ponarediti vsak posnetek, potem noben posnetek ni več dokaz. Resnični zločini, resnične izjave, resnični dokumenti postanejo relativni. Vsak se lahko brani z enim samim stavkom: *to je umetna inteligenca*.

Ko je vse lahko lažno, postane tudi resnica neuporabna. Film, dokumentarec, arhiv – vse to temelji na zaupanju. Če tega ni več, kultura izgubi spomin, novinarstvo kredibilnost, zgodovina pa tla pod nogami. Ne živimo več v dobi interpretacij, temveč v dobi simulacij. In simulacija ne odgovarja nikomur. Zakonodaja caplja za razvojem. Kdo je avtor lažnega posnetka? Programer, uporabnik, platforma? Je ponaredek umetnost ali kaznivo dejanje? Brez jasnih odgovorov postaja resnica vprašanje moči, ne etike.

Umetna inteligenca sama po sebi ni sovražnik. Nevarna postane, ko ji prepustimo resnico brez nadzora, odgovornosti in dvoma. Ne potrebujemo prepovedi podob, temveč **ново pismenost** – sposobnost razlikovanja, zadržanosti in kritičnega pogleda. Kajti prihodnost ne bo vprašala, ali je nekaj resnično. Vprašala bo le, ali je bilo dovolj prepričljivo.

Črt Kanoni

Navodila za plačilo članarine VPS in izplačilo posmrtnin

ČLANARINA:

Višina članarine VPS za leto 2026 ostaja **12,00 evrov** (od tega **0,35 evrov** predstavljajo manipulativni stroški). Izplačilo posmrtnine ostaja v letu 2026 **180,00 evrov**.

Društva Vzajemnemu posmrtninskemu skladu nakažejo članarino v znesku **11,65 evrov** za člana na **TRR: SI56 0400 1004 6626 919 pri OTP banki**, v namen plačila se vpiše: **ČLANARINA VPS za XX članov za leto 2026**, v sklic oz. referenco prejemnika se vpiše **SI00 995000**. Če morebiti nakazujete še za **leto 2025** vpišete **SI00995001**.

V SKLADU S PRAVILNIKOM VPS MORA BITI ČLANARINA ZA TEKOČE LETO PLAČANA IN NAKAZANA DO KONCA MAJA IN ZA ZAMUDNIKE DO KONCA AVGUSTA IN RES Z REDKIMI IZJEMAMI DO KONCA LETA.

HKRATI Z NAKAZILOM MORATE OBVEZNO POSLATI TUDI SEZNAM PLAČNIKOV, ZA KATERE NAKAZUJETE.

Tudi v letu 2026 se ne bo vpisovalo novih članov VPS.

POSMRTNINA:

Za izplačilo posmrtnine je potrebno:

- Priložiti v celoti izpolnjen, podpisan in žigosan zahtevek za izplačilo posmrtnine.
- Priložiti kopijo mrliškega lista umrle/ga.
- Priložiti kopijo osebnega dokumenta prejemnika/ce posmrtnine.
- Po možnosti kopijo bančne kartice prejemnika/ce.
- Bodite pozorni pri vpisovanju številke transakcijskega računa prejemnika. **TRR je vedno 15-mestna številka, ki se prične s SI56.**
- Poravnati članarino za tekoče leto (tudi, če je pokojni/a umrl/a 1. januarja). Svojce, ki vlagajo prijavo za izplačilo, je potrebno seznaniti, da je pogoj za izplačilo plačana članarina.
- Svojec/ka, ki prosi za izplačilo posmrtnine, mora poleg predsednika in tajnika DU podpisati zahtevek za prijavo izplačila – skladno z GDPR.

IZSTOP IZ VPS:

Če član želi izstopiti, mora izpolniti izstopno izjavo, ki jo pošljete na ZDUS. Če izjave ne želi podpisati, izrazi pa željo za izstop, pošljete na VPS obvestilo o tem.

Vso pošto za VPS (zahtevke za izplačilo s prilogami, sezname plačnikov, izstopne izjave in druga obvestila) lahko pošljete na e-naslov vzajemna@zdus-zveza.si. Tako bo hitreje in predvsem ceneje za društva.

Svjetlana Vranješ

Malo manj kot leto dni nazaj se je ekipi ZDUS pridružila sodelavka Svjetlana. Svojo pot pri nas je začela z delom na Digi projektu, namenjenem digitalnemu opismenjevanju starejših, kmalu zatem pa se je aktivno vključila tudi v Projekt rokodelstva, ki ji je še posebej pri srcu.

Ustvarjalnost jo spremlja že od najzgodnejših let. V svet ročnih spretnosti jo je uvedla mama, ki jo je naučila osnov vezenja in pletenja. Svoj prvi šal si je spletla že pri šestih letih. Kasneje pa je svoje znanje (kreativnost) nadgrajevala s pletenjem in kvačkanjem zapestic, ustvarjanjem izdelkov iz lesa, papirja in drugih materialov, šivanjem ter oblikovanjem s fimo maso. Rokodelstvo zanjo ni zgolj hobi, temveč pomemben način izražanja ter spoštovanja kulture in tradicije. Z velikim občudovanjem sprem-

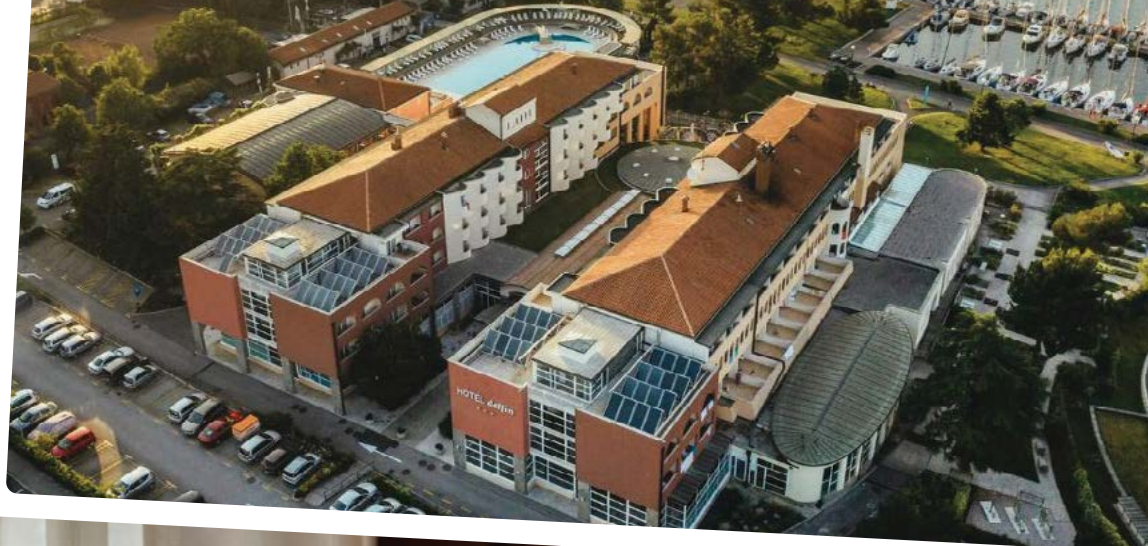

lja unikatne izdelke, ki nastajajo iz znanja, potrpežljivosti in ustvarjalnosti ter so lahko navdih mnogim.

V preteklosti si je nabrala veliko izkušenj na področju organizacije dela, administracije in financ. Ne glede na delovno okolje pa je pri vseh zaposlitvah največje zadovoljstvo vedno našla v delu z ljudmi. Prav ta stik in sodelovanje ostajata zanjo ključna elementa poklicnega izpolnjevanja. Delo v javnem in socialnem sektorju ji je blizu, saj ji daje občutek, da s svojim znanjem in izkušnjami prispeva k skupnemu.

Sodelavke bi jo opisale kot komunikativno, pozitivno naravnano in toplo osebo, ki je predana svojemu delu in vedno pripravljena pomagati. V sodelovanju vidi temelj uspešnega, spodbudnega in prijetnega delovnega okolja.

Uredništvo

Velnes razvajanje v Hotelu Delfin Izola

Naše savne vam ponujajo toplino, sprostitvev in boljše počutje.

- INFRARDEČA SAVNA
- ZELIŠČNA SAVNA
- TURŠKA (PARNA) SAVNA
- SOLNA SAVNA

**VSTOP
V SAVNE
VKLJUČEN
V CENO**

V obdobju med 18. 3. in 28. 3. 2026

3-dnevno bivanje
z 1 x vstopom

5-dnevno bivanje
z 2 x vstopom

UPOK.
ČLANI DU

že od
187,55 €*

že od
317,25 €*

* Velja na osebo v dvoposteljni sobi s polpenzionom.
* Akcija velja za nove rezervacije sprejete od 5.2.2026 do zapolnitve razpoložljivosti.

Zaplešimo z Delfinom

**Akcija PLAČATE 4,
BIVATE 5 NOČI!**

Dnevi polni ritma, druženja in dobre volje.

Termin: 28.3. - 2.4.2026

Dvoposteljna soba
s polpenzionom

Upokojevci člani DU že od **239,40 €** na osebo

**Brezplačni plesni tečaj in
zaključni večer z NASTOPOM skupine ABBA MIA!**

PLESNI TEČAJ

Rezervacije:

 05 660 70 00 rezervacije@hotel-delfin.si

Popusti in doplačila po rednem ceniku na www.hotel-delfin.si